

RAPORT O STANIE GMINY KOWALE OLECKIE ZA ROK 2025

maj 2026 r.

I. WSTĘP	str. 4
II. DANE O GMINIE	str. 4
II.1. Położenie	str. 4
II.2. Zarządzanie Gminą	str. 5
II.3. Demografia	str. 9
II.4. Jubileusze pożycia małżeńskiego	str. 11
III. GOSPODARKA PRZESTRZENNA	str. 11
III.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	str. 11
III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy	str. 13
IV. OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO	str. 13
IV.1. Ochrona przyrody	str. 13
IV.2. Ochrona zwierząt	str. 14
IV.3. Ochrona klimatu i powietrza	str. 14
IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne	str. 15
IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi	str. 16
IV.6. Obszary zielone	str. 16
IV.7. Rolnictwo	str. 17
IV.8. Gospodarka odpadami	str. 18
IV.9. Składowisko odpadów w Stożnem	str. 19
V. KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO	str. 20
V.1. Sieć drogowa	str. 20
V.2. Inwestycje drogowe	str. 20
V.3. Zezwolenie na przewóz osób	str. 21
VI. GOSPODARKA KOMUNALNA	str. 21
VI.1. System zaopatrzenia w wodę	str. 21
VI.2. Jakość wody pitnej	str. 23
VI.3. System kanalizacyjny	str. 23
VII. TURYSTYKA I GOSPODARKA	str. 26
VII.1. Turystyka	str. 26
VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	str. 26
VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu	str. 28
VII.4. Organizacje pozarządowe	str. 28
VII.5. Fundusz sołecki	str. 30
VII.6. Bezrobocie	str. 30
VIII. OŚWIATA I WYCHOWANIE	str. 31
VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne	str. 31
VIII.2. Szkoły Podstawowe	str. 32
VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych	str. 33
VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół	str. 34
VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2025	str. 34
IX. KULTURA I ZABYTKI	str. 37
IX.1. Gminny Centrum Kultury w Kowalach Oleckich	str. 37
IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich	str. 41
IX.3. Zabytki	str. 43
X. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	str. 44
X.1. Stan mienia komunalnego	str. 44
X.2. Sprzedaż	str. 46
X.3. Dzierżawa i najem	str. 46

X.4. Użytkowanie wieczyste	str. 46
XI. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA.....	str. 46
XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.....	str. 46
XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej	str. 47
XI.3. Udzielone świadczenia	str. 49
XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie	str. 49
XI.5. Poradnictwo specjalne	str. 49
XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	str. 50
XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza	str. 50
XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich	str. 51
XI.9. Domy Pomocy Społecznej.....	str. 51
XI.10. Ośrodki wsparcia	str. 51
XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	str. 53
XI.12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy.....	str. 55
XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich	str. 56
XI.14. Programy profilaktyczne	str. 57
XII. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	str. 63
XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych	str. 63
XII.2. Zarządzanie kryzysowe	str. 65
XII.3. Obrona cywilna	str. 66
XII.4. Współpraca z policją	str. 67
XIII. MAJĄTEK I BUDŻET GMINY	str. 67
XIII.1. Wykonanie budżetu	str. 67
XIII.2. Dochody	str. 67
XIII.3. Wydatki	str. 68
XIII.4. Przychody i rozchody	str. 69
XIV. ZAKOŃCZENIE	str. 72

ROZDZIAŁ I WSTĘP

Raport o stanie Gminy Kowale Oleckie został opracowany w oparciu o art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U.2026.662 t.j. z dnia 2026.05.21) i jest podsumowaniem działalności Wójta za 2025 r., w szczególności z realizacji polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady Gminy Kowale Oleckie. Opracowany został na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych i instytucji. Przedstawia sytuację Gminy pod względem gospodarki, środowiska, zagospodarowania przestrzennego, społeczeństwa oraz zarządzania Gminą. Zawiera również dane o budżecie Gminy, jej dochodach i wydatkach.

Raport pozwala w sposób obiektywny przyjrzeć się tendencjom rozwojowym oraz zmianom, jakie zachodzą w różnych obszarach funkcjonowania Gminy Kowale Oleckie w tym również codziennego życia jej mieszkańców. Przygotowanie przez Wójta raportu o stanie Gminy jest pierwszym etapem procedury rozpatrzenia raportu przez Radę Gminy Kowale Oleckie. Na pozostałe etapy tej procedury składają się: debata nad raportem oraz przeprowadzenie głosowania nad udzieleniem Wójtowi wotum zaufania.

ROZDZIAŁ II DANE O GMINIE

II. 1. Położenie

Gmina Kowale Oleckie jest gminą wiejską, położoną w powiecie oleckim, w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Gołdap i Banie Mazurskie, od wschodu z gminą Filipów położoną w województwie podlaskim, od południa z gminami Olecko i Świętajno, zaś od zachodu z gminą Kruklanki. Gmina zajmuje obszar 251,53 km² co stanowi 28,79 % powierzchni powiatu oleckiego.

Mapa.II.1. Położenie Gminy Kowale Oleckie w województwie warmińsko-mazurskim.

II. 2. Zarządzanie Gminą

Do zadań własnych Gminy należy dbałość o porządek publiczny, oświatę, kulturę, infrastrukturę, pomoc społeczną, ochronę środowiska.

Natomiast zadania zlecone przez administrację rządową – dotyczą spraw obywatelskich, stanu cywilnego, wyborów, obronności i pomocy społecznej.

Władze Gminy

Wójt jest organem wykonawczym, którego kadencja trwa 5 lat. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności: opracowywanie strategii, programów rozwoju, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu.

Funkcję Wójta sprawuje Krzysztof Locman.

Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na Gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych Gminie w drodze zawartych porozumień. Podstawowym celem działalności Urzędu jest zapewnienie interesantom profesjonalnej i przyjaznej obsługi.

W skład kierownictwa Urzędu Gminy wchodzi:

Sekretarz Gminy – Teresa Kołodzińska-Sieńko, Skarbnik Gminy – Dorota Zaniewska, p.o. Kierownika Referatu ds. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – Jolanta Guziewska.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym wybieranym na pięcioletnią kadencję. Do właściwości Rady Gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania Gminy. Są to m.in.: uchwalanie statutu Gminy, uchwalanie budżetu Gminy, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców oraz na stronie Gminy. Jest możliwość śledzenia transmisji na żywo poprzez system eSesja czy też odtworzenie obrad z pliku zamieszczonego na Portalu Gminy Kowale Oleckie <http://www.kowaleoleckie.eu/>.

Ustawowy skład Rady Gminy Kowale Oleckie wynosi 15 radnych. Na dzień 31 grudnia 2025 roku Rada Gminy funkcjonowała w składzie 15 osobowym:

Teresa Truchan – Przewodnicząca Rady, Jerzy Koloszewski – Wiceprzewodniczący Rady, Radni: Henryk Baranowski, Małgorzata Babiarsz, Barbara Gulbierz, Justyna Kościeszka, Tomasz Kupiec, Krystyna Łęgowska, Zbigniew Miszkiel, Jan Niedźwiedzki, Wanda Obuchowska, Joanna Sinderewicz, Dariusz Sznel, Beata Szulińska, Ewa Ścipień.

Sprawozdanie z realizacji uchwał Rady Gminy w Kowalach Oleckich w 2025 r.

W 2025 roku Rada Gminy w Kowalach Oleckich obradowała i podejmowała rozstrzygnięcia na 11 posiedzeniach, w tym na 3 posiedzeniach, które zostały zwołane w trybie nadzwyczajnym. Komisje stałe Rady Gminy Kowale Oleckie obradowały łącznie na 47 posiedzeniach:

1. Komisja Planowania, Budżetu i Finansów – 8 posiedzeń,
2. Komisja Zdrowia, Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych – 8 posiedzeń,
3. Komisja Gospodarki Komunalnej i Budownictwa – 8 posiedzeń,
4. Komisja Rolnictwa i Gospodarki Gruntami – 7 posiedzeń,
5. Komisja Rewizyjna – 11 posiedzeń,
6. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 5 posiedzeń.

W sprawach należących do jej kompetencji podjęła 74 uchwały, w tym dotyczące:

- budżetu i finansów – 34
- oświaty – 6
- administracji i ustroju gminy – 7
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 15
- gospodarki przestrzennej – 3
- pomocy społecznej – 2
- inne – 7 (m.in. rozpatrzenie skarg, wniosków i petycji oraz przekazania pisma wg właściwości)

W posiedzeniach uczestniczyli: Wójt Kowali Oleckich, Sekretarz Gminy, Skarbnik Gminy, dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, sołtysi oraz publiczność.

Protokoły ze wszystkich posiedzeń oraz podjęte na nich uchwały organ wykonawczy Gminy udostępnił do publicznego wglądu, publikując je w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich.

Stosownie do art. 86 i art. 90 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.

(Dz.U.2026.662 t.j. z dnia 2026.05.21) uchwały były przekazywane do organów nadzoru, tj. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego i Regionalnej Izby Obrachunkowej - w zakresie spraw finansowych.

21 uchwał zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Rozstrzygnięcia nadzorcze:

- rozstrzygnięcia nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – 1
- uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie – 0

Oświadczenia, stanowiska Rady Gminy:

Na sesji w dniu 29 stycznia 2025 r. Rada Gminy Kowale Oleckie wydała apel w sprawie remontu drogi Borki-Leśny Zakątek oraz w dniu 27 sierpnia 2025 r. oświadczenie w sprawie poparcia dla realizacji budowy linii kolejowych na Warmii i Mazurach w ramach „Programu inwestycyjnego Centralny Port Komunikacyjny. Etap II. 2024–2030”.

Przynależność Gminy Kowale Oleckie do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych, stowarzyszeń, związków, itp.

Tabela.II.1.Przynależność Gminy Kowale Oleckie do związków i stowarzyszeń wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r.

L.p.	Nazwa	Dokument przynależności (uchwała, porozumienie, itp.)
Związki		
1.	Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich w Olsztynie	Uchwała Nr VII/50/99 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 lipca 1999 roku w sprawie przystąpienia do Związku Gmin Warmińsko – Mazurskich
2.	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Elku	Uchwała Nr XXV/178/05 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 31 marca 2005 roku w sprawie przystąpienia Gminy Kowale Oleckie do Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Elku i przyjęcia Statutu Związku
Stowarzyszenia		
1.	Stowarzyszenie Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” w Suwałkach	Uchwała Nr XVI/102/2000 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin Euroregionu „Niemen”
2.	Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana” w Olecku	Uchwała Rady Gminy Kowale Oleckie Nr X/80/03 z dnia 29 października 2003 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do stowarzyszenia powiatów, miast i gmin Elk-Olecko, Gołdap
3.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” w Olecku	Uchwała nr XIV/111/08 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 21 kwietnia 2008 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do Stowarzyszenia lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”

Partnerstwo na gruncie krajowym lub zagranicznym

Gmina nie należy do zrzeszeń o charakterze międzynarodowym (art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych Dz. U. z 2000 r. Nr 91,

poz. 1009, ze zm.) wskazuje, że przynależność do tego rodzaju zgrupowań musi poprzedzać zgoda ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Rada Społeczna SP GOZ w Kowalach Oleckich

Rada Społeczna Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kowalach Oleckich odbyła 3 posiedzenia. Podjęto 2 uchwały, a mianowicie:

- w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego, Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia za rok 2024 oraz podziału zysku.
- w sprawie zaopiniowania planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego na 2026 rok.

Skład Rady Społecznej:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Teresa Jaślan – przedstawiciel Wojewody Warmińsko – Mazurskiego
3. Małgorzata Babiarsz – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
4. Tomasz Kupiec – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
5. Teresa Truchan – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich w roku 2025 odbyła 3 posiedzenia.

Skład Rady Programowej GCK:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Janina Szczęsna – przedstawiciel środowisk twórczych
3. Teresa Truchan – przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie
4. Jerzy Koloszewski - przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie

Rada Programowa GCK pozytywnie zaopiniowała:

- sprawozdanie finansowe za 2024 r. ,
- sprawozdanie finansowe za I półrocze 2025 r. ,
- plan rzeczowo – finansowy na 2026 r.

Liczba zebrań wiejskich w sołectwach i ich charakter

Liczba zebrań łącznie – 15:

- 1) liczba zebrań wyborczych (wybory sołtysa i rady sołeckiej) - 1
 - 2) liczba zebrań tematycznych (zmiana zakresu zadania w funduszu sołeckim) - 15
- Jedno zebranie wiejskie dotyczyło zarówno wyborów jak i funduszu sołeckiego.

II. 3. Demografia

Gmina Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2025 r. liczyła 4470 mieszkańców, w tym 2200 kobiet i 2270 mężczyzn.

Na terenie Gminy położonych jest 50 miejscowości. Największymi wsiami Gminy są: Kowale Oleckie (1 692 mieszkańców), Stożne (349 mieszkańców), Drozdowo (196 mieszkańców), Sokółki (176 mieszkańców), Golubki (150 mieszkańców).

Tabela.II.2.Liczba ludności Gminy Kowale Oleckie wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r.

L.p.	Sołectwo	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony
1.	Bialskie Pole	Bialskie Pole	38	-	1
2.	Borkowiny	Borkowiny	139	1	1
3.	Chelchy	Chelchy	55	-	-
4.	Cicha Wólka	Cicha Wólka	56	1	-
5.	Czerwony Dwór	Czerwony Dwór	74	-	2
		Borki	21	-	1
		Główka	9	-	-
		Koniszki	0	-	-
		Leśny Zakątek	27	-	-
		Rogojny	1	-	-
		Wierzbianki	22	-	-
6.	Czukty	Czukty	52	-	-
7.	Dorsze	Dorsze	48	-	-
		Piastowo	37	-	-
8.	Drozdowo	Drozdowo	196	1	2
		Drozdówko	16	-	2
9.	Golubie Wężewskie	Golubie Wężewskie	54	-	2
10.	Golubki	Golubki	150	-	4
		Golubki-Cegielnia	0	-	-
11.	Gorczyce	Borysowo	0	-	-
		Budki	0	-	-
		Daniele	101	2	1
		Gorczyce	18	-	1
12.	Guzy	Guzy	54	1	-
13.	Jabłonowo	Jabłonowo	93	-	-
		Łodygi	0	-	-
		Romanowizna	0	-	-
14.	Kiliany	Kiliany	60	-	1
		Kilianki	20	-	-
15.	Kowale Oleckie	Kowale Oleckie	1 692	13	31
16.	Lakiele	Lakiele	124	1	1
		Kucze	30	-	1
17.	Monety	Monety	85	1	4
18.	Rogówko	Rogówko	61	1	-
19.	Sokółki	Sokółki	176	2	2

		Mściszewo	0	-	-
		Żydy	94	1	-
20.	Stacze	Stacze	118	-	2
21.	Stożne	Stożne	349	2	4
		Stożne-Żwirownia	0	-	-
22.	Szarejki	Szarejki	90	1	1
23.	Szeszki	Szeszki	39	-	-
		Szeszki-Leśniczówka	0	-	-
24.	Szwalk	Szwalk (wieś i osada leśna)	59	-	2
		Mazury	24	-	2
		Zawady Małe	2	-	-
25.	Wężewo	Gościrady	0	-	-
		Wężewo	149	-	2
26.	Zawady Oleckie	Zawady Oleckie	37	-	-
Ogółem			4 470	28	70

Tabela. II.3. Struktura ludności według płci i wieku – stan na 31 grudnia 2025 r.

Wiek	0-6		7-15		16-19		20-60 K 20-65 M		Pow. 60	Pow. 65
Płeć	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Razem	125	125	200	217	113	104	1152	1489	610	335

W Gminie Kowale Oleckie kobiety stanowią 49,22%, mężczyźni – 50,78% ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela. II.4. Ludność Gminy Kowale Oleckie wg płci w latach 2014-2025

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KOBIETY	2682	2639	2589	2541	2473	2441	2410	2380	2343	2307	2247	2200
MEŻCZYŻNI	2746	2704	2680	2646	2566	2535	2477	2448	2401	2358	2311	2270
OGÓŁEM	5428	5343	5269	5187	5039	4976	4887	4828	4744	4665	4558	4470

Wykres II.1. Ludność Gminy Kowale Oleckie w latach 2014-2025

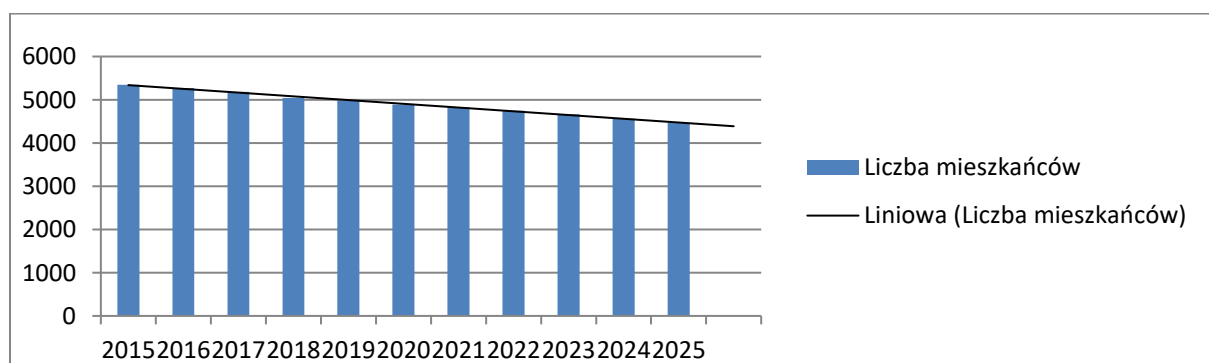

Tabela. II.5. Przemieszczenia ludności Gminy w latach 2014-2025

RODZAJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ZAMELDOWANIA	112	120	119	134	149	140	151	158	152	147	142	102
WYMELDOWANIA	168	255	229	246	263	246	254	245	237	236	256	191

Tabela. II.6. Statystyka urodzeń, zawartych małżeństw i zgonów w Gminie Kowale Oleckie w latach 2014-2025

ROK	URODZENIA	MAŁŻEŃSTWA	ZGONY
2014	44	25	73
2015	47	29	55
2016	50	41	62
2017	55	29	66
2018	54	38	65
2019	42	32	67
2020	53	26	89
2021	46	29	69
2022	33	26	68
2023	42	30	76
2024	25	33	89
2025	28	38	70

II. 4. Jubileusze pożycia małżeńskiego

Tabela.II.7. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
50 lecie	7	0	8	9	7	4	10	10	10	7	4	12
55 lecie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 lecie	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
65 lecie i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

ROZDZIAŁ III GOSPODARKA PRZESTRZENNA

III. 1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Podstawowe kierunki zagospodarowania gminy wyznacza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy. Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie uchwalone uchwałą Nr RG.0007.277.2014 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 14 listopada 2014 r. Uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie

Lp.	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Numer i data uchwały Rady Gminy
1.	Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kowale Oleckie	Uchwała Nr V/38/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 9 kwietnia 2003 r.
2.	Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne IV” i „Stożne V” we wsi Stożne w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/66/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne VI” we wsi Stożne Golubki w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/67/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Gorczyce w Gminie Kowale Oleckie (złoża kruszywa naturalnego „GORCZYCE”)	Uchwała Nr XXIV/175/2005 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 11 lutego 2005 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie w części obrębu geodezyjnego Kowale Oleckie, Monety, Gorczyce i Kucze	Uchwała Nr RG.0007.99.2016 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 17 marca 2016 r.
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Sokółki w miejscowości Sokółki w Gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr RG.0007.61.2019 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 sierpnia 2019 r.
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Stożne	Uchwała Nr RG.0007.185.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 10 lutego 2021
8.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Kowale Oleckie	Uchwała Nr RG.0007.209.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 22 czerwca 2021
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie (obwód geodezyjny Szwałk)	Uchwała Nr RG.0007.316.2022 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 listopada 2022 r.

Rada Gminy Kowale Oleckie podjęła Uchwałę nr RG.007.66.2025 z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kowale Oleckie. Prace planistyczne nie zostały jeszcze zakończone.

Rada Gminy Kowale Oleckie podjęła Uchwałę nr RG.0007.91.2025 z dnia 22 lipca 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działek o numerach ewidencyjnych 45, ob. geod. Rogówko, ob. geod. Stożne oraz dla działki o nr ew. 175/9, ob. geod. Stożne. Prace planistyczne nie zostały jeszcze zakończone.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy

Tabela.III.2 Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Kowale Oleckie wydanych w latach 2018 - 2025 z podziałem na funkcje.

PRZEZNACZENIE	ROK							
	2018	2019	2020	2020	2021	2022	2024	2025
Obiekty mieszkalne	13	14	17	19	11	17	20	130
Obiekty usługowe	1	-	4	-	3	1	-	-
Obiekty produkcyjne	1	2	-	-	-	2	5	-
Obiekty garażowe, gospodarcze, magazynowe	7	4	-	4	1	1	12	20
Obiekty zabudowy zagrodowej	2	2	2	3	1	3	12	-
Obiekty rekreacyjne	1	2	3	-	3	6	9	12
Zmiana użytkowania	4	1	2	4	5	3	7	8
Infrastruktura techniczna	-	-	-	10	9	9	9	-
RAZEM	29	25	28	40	33	42	74	170

ROZDZIAŁ IV OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO

IV.1. Ochrona przyrody

Gmina Kowale Oleckie charakteryzuje się stosunkowo wysokim wskaźnikiem lesistości, który wynosi blisko 38,5% powierzchni gminy (tj. 9 881,58 ha), co stanowi wartość wyższą od średniej krajowej (29,7%), średniej wojewódzkiej (31,6%) i średniej powiatowej około (30,2%).

Na terenie gminy Kowale Oleckie znajdują się obszary cenne przyrodniczo, objęte ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Są to: 2 obszary sieci Natura 2000 (Obszar

specjalnej ochrony ptaków Puszcza Borecka – 18 963 ha, Obszar specjalny ochrony siedlisk Ostoja Borecka – 25 340 ha), 3 Obszary Chronionego Krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej - 22 861 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich – 12 495 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Oleckich – 10 521 ha), 5 rezerwatów przyrody: Cisowy Jar (10,7 ha florystyczny, stanowiska cisa), Wyspa Lipowa na jeziorze Szwałk Wielki (florystyczny 2,7 ha drzewostan lipy), Mazury (372,6 ha krajobrazowy zespół wodno-leśny Puszczy Boreckiej), Lipowy Jar (zachowanie drzewostanu i rzeźby terenu pow. 49,54 ha) oraz Borki (zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych pow. ogólna 1189 ha w tym na terenie gm. Kowale Oleckie 205 ha) oraz 16 pomników przyrody, w tym grupy drzew oraz pojedyncze drzewa.

IV. 2. Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Corocznie przyjmowany jest Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie. W 2025 r. taki program Rada Gminy Kowale Oleckie przyjęła uchwałą nr RG. 0007.65.2025 w dniu 19 marca 2025 r.

Umowę na wyłapywanie oraz zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom na terenie Gminy w roku 2025 realizowało schronisko "SONIECZKOWO" w Żarnowie Pierwszym k/Augustowa.

Wykonując zadania określone w programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie zapewniono miejsce tymczasowej opieki dla zwierząt hodowlanych w gospodarstwie rolnym w miejscowości Rogówko.

IV. 3. Ochrona klimatu i powietrza

W maju 2015 r. przyjęto do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kowale Oleckie. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem średniookresowym, który wyznacza cele i działania na kilka lat. W proces tworzenia Planu zostały zaangażowane różne grupy interesariuszy z terenu gminy, wśród których były władze Gminy, pracownicy Urzędu Gminy, władze i pracownicy jednostek organizacyjnych Gminy, a także przedstawiciele lokalnego społeczeństwa i przedsiębiorców. Plan został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Gmina Kowale systematycznie od wielu lat realizuje działania zmierzające do zmniejszenia zużycia energii oraz mniejszej emisji zanieczyszczeń. Wynikają one z przyjętych i systematycznie aktualizowanych dokumentów strategicznych Gminy, w tym Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kowale Oleckie. Główny cel Planu Gospodarki

Niskoemisyjnej to: redukcja emisji zanieczyszczeń o 20% do 2020 r. w stosunku do roku bazowego na terenie gminy Kowale Oleckie. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania i stałej komunikacji ze społeczeństwem. W Planie zostały określone podstawowe źródła emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na obszarze gminy, którymi w największym stopniu są emitory lokalne. Uwzględniając możliwości finansowe Gminy, jak również możliwości wsparcia zewnętrznymi środkami władze wybierają do realizacji zrównoważony wariant działań, dający pewność realizacji zakładanych efektów ekologicznych i wyznaczonych celów, który w ostatnich latach nakierowany jest przede wszystkim na podniesienie standardów w jakości i bezpieczeństwie układów komunikacyjnych oraz promowania zastosowań odnawialnych źródeł energii ale także zakupu wysokosprawnych urządzeń spalinowych do utrzymania zasobów Gminy i bezpieczeństwa jej mieszkańców. W 2025 roku w obszarze Odnawialnych Źródeł Energii zostały zrealizowane: mikroinstalacja fotowoltaiczna o mocy 20 kWp oraz system ogrzewania na bazie pompy ciepła na obiekcie PSZOK w Kowalach Oleckich, mikroinstalacja fotowoltaiczna o mocy 40 kWp na obiekcie SUW w Stożnem. Ponadto w 2026 roku wybudowane zostaną: mikroinstalacja fotowoltaiczna o mocy 30 kWp oraz system ogrzewania na bazie pompy ciepła na obiekcie Klubu Dziecięcego w Kowalach Oleckich, mikroinstalacja fotowoltaiczna o mocy 50 kWp na obiekcie SUW w Kowalach Oleckich.

IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne

wody powierzchniowe

Na terenie Gminy Kowale Oleckie brak jest większych cieków powierzchniowych. Do najważniejszych należą cieki: Jarka i Ełk (zwana Czarną Strugą), Mazurka oraz Jegrznia (Lega), a także strumień płynący po wschodnim obrzeżu Puszczy Boreckiej. Rzeką Jarka jest źródłową strugą rzeki Gołdapy. Źródła tej rzeki znajdują się na terenie gminy w północno-wschodniej części wsi Szarejki. Rzeką Ełk (Czarna Struga) ma swoje źródła nieopodal miejscowości Siedliska, około 12 km od Gołdapi i płynie w kierunku południowym. Przepływa przez jeziora: Szwałk, Piłwąg, Łażno, Litygajno, Łaśmiady, Straduny, Maleckie i Ełckie, zmieniając kilkakrotnie swoją nazwę (Czarna Struga, Łażna Struga, Ełk). Kończy swój bieg wpływając do Biebrzy. Rzeką Jegrznia (Lega) jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy. Źródła Jegrzni zlokalizowane są na północny – zachód od wsi Szarejki. Rzeką Mazurka płynąca w zachodniej części gminy Kowale Oleckie jest dopływem jeziora Łażno, do którego uchodzi w południowo-wschodniej jego części.

Gmina charakteryzuje się występowaniem małej ilości jezior. Większe ich skupienie występuje jedynie w południowo-zachodniej części gminy. Występujące na terenie gminy jeziora są pochodzenia rynnowego, przepływowe. Do największych należą m.in. Szwałk Mały, Szwałk Wielki, Piłwąg. Jezioro Szwałk Wielki jest największym zbiornikiem na terenie gminy i zajmuje powierzchnię ponad 2 km². Jego maksymalna głębokość to ok. 11 m. Wiele małych jezior przechodzi proces eutrofizacji, który prowadzi do przekształcenia tych zbiorników w płytkie stawy, zamieniające się kolejno w torfowiska wysokie. W 2025 roku

Gmina wybudowała 3 otwarte zbiorniki retencyjne służące gromadzeniu wód opadowych, roztopowych i powierzchniowych w miejscowościach: Kowale Oleckie, Daniele i Wężewo z finansowaniem zadań z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

wody podziemne

Na całym obszarze Gminy dominuje czwartorzędowe piętro wodonośne. Występujące wody podziemne są średniej jakości i wymagają uzdatniania. Są również wody, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych dla wód do picia. Na obniżenie jakości wód mają wpływ przede wszystkim takie wskaźniki jak – żelazo, mętność i barwa. Mają one pochodzenie naturalne. Obecne w dużych ilościach żelazo (Fe), wraz z towarzyszącym mu manganem (Mn), jest charakterystyczne dla czwartorzędowych osadów wodnolodowcowych. Z obecnością związków Fe i Mn oraz substancji organicznej związane są też mętność i barwa wód.

IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

Gmina Kowale Oleckie w 2025 r. realizowała zadania z tytułu ochrony przed substancjami niebezpiecznymi (dotyczy azbestu i wyrobów zawierających azbest). Złożone przez Gminę wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie uzyskały dofinansowanie w kwocie łącznej 65 961,84 zł. Do działania przystąpiło 30 mieszkańców Gminy Kowale Oleckie. Usunięty został azbest z nieruchomości należących do Gminy Kowale Oleckie. Ilość zebranych odpadów zawierających azbest wyniosła łącznie 112,24 Mg.

IV.6. Obszary zielone

Na terenie Gminy Kowale Oleckie znajdują się tereny zieleni, które służą mieszkańcom jako tereny wypoczynkowe m.in. do zabaw dzieciom, podnoszą standard zasobności miejscowości w ogólnodostępne tereny urządzone, estetykę i funkcjonalność. Takie tereny znajdują się już w większości miejscowościach.

Największym terenem w Gminie Kowale Oleckie jest park spacerowo – wypoczynkowy położony w Kowalach Oleckich pomiędzy ul. Kościuszki i Dworcową, z licznymi alejkami, ławkami, placem zabaw dla dzieci oraz elementami siłowni zewnętrznej. W pozostałych miejscowościach gminy obiekty te zostały utworzone jako tereny rekreacyjne często z funkcjami wypoczynkowo – sportowymi, jak np. w miejscowościach: Stożne, Sokółki, Jabłonowo, Szwałk, Golubki, Borokowiny, Drozdowo. Od 2020 r. w Kowalach Oleckich i w Sokółkach funkcjonują Otwarte Strefy Aktywności, które zostały utworzone przy wsparciu środkami rządowymi przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, a od 2023 r. w Kowalach Oleckich przy obiekcie sportowym ORLIK i przy Środowiskowym Domu Samopomocy tereny integracji społecznej z urządzonymi strefami zieleni i wypoczynku. W 2025 roku w ramach funduszy sołeckich w wielu miejscowościach zostały odnowione i rozbudowane strefy rekreacji, które wzbogacono również o nasadzenia roślin ozdobnych oraz drzew i krzewów.

IV.7. Rolnictwo

Gmina Kowale Oleckie jest gminą, w której rolnictwo dominuje. Jest to przede wszystkim działalność wykonywana przez osoby fizyczne. Użytki rolne w 2025 roku stanowiły powierzchnię 11 262 ha (spadek o 2 ha). W produkcji zwierzęcej nadal przeważa chów bydła mlecznego i opasowego. Gleby są ważnym składnikiem środowiska naturalnego. Występuje tu mozaika gleb brunatnych i bielcowych oraz czarne ziemie i mady. Gleby brunatne występują na terenach pagórkowatych falistych, na skale macierzystej, którą jest glina zwałowa i piaski gliniaste. Gleby bielcowe utworzyły się na piaskach glaciofluwialnych. Największe zróżnicowanie typów, rodzajów i gatunków gleb występuje w obrębie Wzgórz Szeskich. Najlepsze gleby – klasy III oraz IV bonitacyjnej należące do kompleksu 2-ego (pszennego dobrego) i 4-ego (żytniego bardzo dobrego), występują głównie w rejonie miejscowości: Jabłonowo, Sokółki, Guzy, Szeszki, Szwalk, Borkowiny, Chełchy, Kowale Oleckie, Kucze, Gorczyce, Drozdowo i Lakiele. Mniej korzystne gleby, tj. kompleksu 3-ego (pszennego wadliwego) oraz kompleksu 5-ego (żytniego dobrego) występują w rejonie miejscowości: Kowale Oleckie, Jabłonowo, Szwalk, Wężewo, Kucze, Drozdowo, Zawady Oleckie, Szarejki, Monety, Kiliany, Kilianki, Stożne i Golubie Węzewskie. Udział gruntów ornych o poszczególnych klasach bonitacyjnych przesądza o strukturze upraw, wśród których nadal dominuje kukurydza na kiszonkę w ilości około 798 ha na kiszonkę i 316 ha na ziarno. Pozostałe uprawy to zboża: pszenica ozima i jara około 922 ha, żyto – 147 ha, mieszanki zbożowe – 2 015 ha, owies – 340 ha, pszenżyto – 965 ha, jęczmień ozimy i jary – 201 ha, rzepak – 563 ha, soczewica – 293 ha, bobik - 31 ha, groch – 36 ha, koniczyna czerwona - 155 ha, lucerna – 123 ha, ziemniaki - 22 ha, ugór – 98 ha. Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoki odsetek powierzchni łąk i pastwisk – 704 ha oraz trwałych użytków zielonych na gruntach ornych – 3 608 ha oraz coroczny wzrost powierzchni kukurydzy na zielonkę co umożliwia rozwój hodowli bydła mlecznego i mięsnego. Prezentowane dane w hektarach zostały pozyskane z wniosków, jakie były składane w 2025 roku o przyznanie płatności bezpośrednich. Chów trzody chlewnej prowadzony jest w zaledwie 5 gospodarstwach rolnych. Z danych statystycznych wynika, że na koniec grudnia 2025 roku pogłowie bydła w Gminie Kowale Oleckie spadło o około 0,8% względem roku 2024.

Tabela. IV.1. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Lp.	Gospodarstwa rolne o powierzchni	Gmina Kowale Oleckie	
		Liczba gospodarstw	Struktura w % w ilości gospodarstw
1.	od 1,00 do 1,99 ha	173	23,22
2.	od 2,00 do 4,99 ha	155	20,8
3.	od 5,00 do 9,99 ha	109	14,63
4.	od 10,00 do 14,99 ha	82	11,01
5.	od 15,00 do 19,99 ha	56	7,52
6.	od 20,00 do 49,99 ha	127	17,05
7.	od 50,00 do 99,99 ha	32	4,29
8.	100 ha i więcej	11	1,48
	w tym: powyżej 300 ha	3	0,40
	Razem	747	745

Powyższe dane wskazują, że gospodarstwa rolne małe – o powierzchni do 15 ha, stanowią 519 gospodarstwa rolne (522 w 2024 r.) co stanowi 69,66% (69,88% w 2024 r.) z ogólnej ich liczby tj. 745 (747 w 2024 r.) wszystkich gospodarstw.

IV. 8. Gospodarka odpadami

W 2025 na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonował Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO) zgodnie z którym obowiązywał system zbiórki odpadów w systemie pojemnikowo/workowym z podziałem na frakcje: metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane/resztkowe. Ponadto na terenie gminy selektywnie zbierane były także frakcje: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, szkło, złom metalowy, inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, popiół paleniskowy, odpady niebezpieczne (przeterminowane leki, baterie i akumulatory, świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, oleje i tłuszcze jadalne, chemikalia), zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony oraz odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych (igły i strzykawki) oraz tekstylia i odzież.

Na terenie gminy Kowale Oleckie systemem odbioru odpadów objęte były wszystkie nieruchomości (zamieszkałe i niezamieszkałe).

Podmiotem świadczącym usługę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości była Koma Gospodarka Odpadami Sp. z o.o.; Instalacją Komunalną do której trafiały odpady w celu ich zagospodarowania był Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach k/Ełku (w ramach członkostwa Gminy w Związku Międzygminnym „Gospodarka Komunalna”)

Łączna ilość odpadów komunalnych wytworzona w 2025 roku z terenu gminy i przekazana do zagospodarowania wyniosła – 934,10 Mg (dane na podstawie sprawozdań podmiotu odbierającego odpady oraz danych ZMGK do sprawozdania SG-1 i obejmują odpady odebrane bezpośrednio od właścicieli nieruchomości oraz odebrane w PSZOK), w tym:

- papier i tektura- 27,6 Mg
- metale i tworzywa sztuczne- 108,2 Mg
- szkło- 60,3 Mg
- odpady biodegradowalne- 30,4 Mg
- odpady zmieszane/resztkowe – 558,00 Mg
- odpady wielkogabarytowe – 50,4 Mg
- popiół paleniskowy - 20,00 Mg
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny- 2,7 Mg
- odpady budowlane i rozbiórkowe- 76,5 Mg

Przyjęte w 2025 roku metody naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami:

- nieruchomości zamieszkałe – od 1 mieszkańca;
- nieruchomości niezamieszkałe (w tym domki letniskowe i nieruchomości rekreacyjne):
 - za pojemnik/worek przy jednorazowym odbiorze.

Obowiązujące w 2025 roku stawki opłat dla nieruchomości zamieszkałych:

- w zabudowie wielolokalowej wynosi 33,00 zł miesięcznie od jednego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość- jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny

- w zabudowie jednorodzinnej wynosi 41,00 zł miesięcznie od jednego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość- jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny.

Zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym - 8,00 zł od osoby miesięcznie.

Nieruchomości niezamieszkałe (firmy, szkoły, instytucje, cmentarze domki letniskowe i nieruchomości rekreacyjne) za jednorazowe opróżnienie pojemnika/worka

Sposób gromadzenia odpadów	Stawka opłaty
Selektywny	
- worek 50 l	14,50 zł
- pojemnik/worek 120 l	38,40 zł
- worek 160 l	46,40 zł
- pojemnik/worek 240 l	69,60 zł
- pojemnik/worek 660 l	191,40 zł
- pojemnik 1100 l	319,00 zł
- kontener KP 7	2030,00 zł
Nieselektywny	
- worek 50 l	29,00 zł
- pojemnik/worek 120 l	76,80 zł
- worek 160 l	92,80 zł
- pojemnik/worek 240 l	139,20 zł
- pojemnik 660 l	382,80 zł
- pojemnik 1100 l	638,00 zł
- kontener KP 7	4060,00 zł

IV. 9. Składowisko odpadów w Stożnem

Zamknięte i zrehabilitowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane jest w m. Stożne gm. Kowale Oleckie na działce o nr geod. 175/43.

Rekultywację zakończono w 2012 roku. Obecnie prowadzony jest monitoring poeksploatacyjny. W analizowanym roku żaden z badanych parametrów fizyko-chemicznych nie wykazał przekroczenia dopuszczalnych prawem norm.

ROZDZIAŁ V KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO

V.1. Sieć drogowa

Na sieć drogową Gminy Kowale Oleckie składają się drogi:

- krajowe,
- wojewódzkie,
- powiatowe,
- gminne (w tym drogi wewnętrzne – ulice, drogi dojazdowe do gruntów i gospodarstw).

Drogi krajowe przebiegające przez teren gminy:

- Nr 65 Gołdap – Bobrowniki (odc. w granicach gminy o dł. 15 km),

Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy:

- Nr 652 Kowale Oleckie z DW 653 w Suwałki (odc. w granicach gminy o dł. 7 km)

Drogi powiatowe o długości 100 km, w tym o nawierzchni bitumicznej – 62 km, żwirowo-gruntowe 38 km.

Drogi gminne posiadają łączną długość 338 km z tego:

- 29 km o nawierzchni bitumicznej,
- 4 km o nawierzchni betonowej,
- 300 km o nawierzchni gruntowej (w tym 268 km nawierzchni wzmocnionej żwirem).

V.2. Inwestycje drogowe

W 2025 roku Gmina nie realizowała inwestycji na drogach gminnych i drogach wewnętrznych. W ramach realizacji zadania pn. „Budowa PSZOK wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Kowalach Oleckich” przebudowano drogę wewnętrzną dojazdową o długości ponad 140 m w technologii nawierzchni bitumicznej wraz z chodnikiem. Ponadto Gmina Kowale Oleckie w równym udziale wsparła w zakresie inwestycji na drogach powiatowych Powiat Olecko kwotą ponad 533 tys. zł. W 2025 roku drogi gminne były poddawane bieżącemu utrzymaniu, a co za tym idzie: profilowaniu, skarpowaniu, żwirowaniu, wykaszaniu poboczy, zamykaniu, a w okresie zimowym odśnieżaniu i zwalczaniu śliskości.

V. 3. Zezwolenia na przewóz osób

Na terenie gminy Kowale Oleckie w 2025 roku świadczone były usługi przewozu osób w krajowym transporcie drogowym przez następujących przewoźników posiadających stosowne licencje:

1. Biuro Usług Turystycznych Żak Tourist” Sp. Z o. o. ul. Rybacka 2, 16 – 300 Augustów.
2. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „POLONUS” w Warszawie Spółka Akcyjna, ul. Aleje Jerozolimskie 144, 02 – 305 Warszawa.
3. Podlaska Komunikacja Samochodowa NOVA S.A., ul. Bohaterów Monte Cassino 8, 15-873 Białystok, Oddział w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 100, 16-400 Suwałki.
4. Andrzej Jasionowski, ul. Kolejowa 2A, 11-500 Giżycko.
5. FASTER Sp. z.o.o., ul. Marii Konopnickiej 7/4, 10-168 Olsztyn

ROZDZIAŁ VI GOSPODARKA KOMUNALNA

VI. 1. System zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenie w wodę tworzą:

- 1) ujęcia wody w Kowalach Oleckich i w Stożnem,
- 2) stacje poboru i uzdatniania wody w Kowalach Oleckich i Stożnem
- 3) przepompownie wody w Lakielach, Chelchach i Szarejkach,
- 4) sieć wodociągowa.
- 5) sieć wodociągowa PWiK Gołdap.
- 6) sieć wodociągowa i ujęcie SM NOWA.
- 7) sieć wodociągowa SM Mazury.

System umożliwia dostęp do wody pitnej prawie wszystkim mieszkańcom gminy (99%). Eksploatacją wodociągów gminnych zajmuje się Referat ds. Infrastruktury, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich.

Zdolność produkcyjną ujęć wodociągowych obsługiwanych przez Urząd przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. VI.1. Zdolność produkcyjna ujęć wodociągowych w 2025 r.

Lp.	Lokalizacja ujęć wody	Zdolność produkcyjna (m3/dobę)
1.	Kowale Oleckie – 2 ujęcia głębinowe	480
2.	Stożne – 2 ujęcia głębinowe	696
Razem		1176

Urząd Gminy w Kowalach Oleckich obsługuje 162,1 km rozdzielczej sieci wodociągowej i dostarcza wodę do 1 241 odbiorców, z tego 1 189 stanowią gospodarstwa domowe, w części połączone z gospodarstwami rolnymi.

Tabela. VI.2. Sieć wodociągowa, dane za lata 2020 – 2025

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (km /szt./h)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Długość sieci rozdzielczej	156,4	156,4	156,4	156,4	162,1	162,1
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	672	676	677	677	696	696
3.	Liczba awarii sieci wodociągowych	30	35	50	40	42	20
4.	Przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej (w h)	24	8	12	12	12	8

Tabela. VI.3. Odbiorcy wody, dane za lata 2020 – 2025

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (szt.)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Gospodarka komunalna ogółem	1284	1260	1311	1281	1281	1281
	w tym gospodarstwa domowe	1242	1211	1272	1246	1246	1246

Tabela.VI.4. Pobór wody z ujęć.

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (tys. m3)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Pobór wody ogółem	294	278	284	316	305	270
	Pobór wody średniodobowy	0,80	0,76	0,77	0,87	0,84	0,74

Tabela.VI.5. Wybrane parametry zaopatrzenia w wodę w latach 2020 – 2025

Lp.	Wyszczególnienie	Sprzedaż wody pitnej (w tys. m3)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Sprzedaż wody pitnej dla ogółu odbiorców	162	140,7	138	136	139,4	141
2.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych (w tym rolne)	151,5	132,5	125	134	132,7	134
3.	Zużycie wody w zakładach i instytucjach	10,5	8,2	13	2	6,7	7
4.	Zużycie wody w obiektach rekreacyjnych (letniskowych)	0	0	0	0	0	0
5.	Pobór wody na cele własne	50	95	50	50	49	53
	wskaźnik %	17	26	17,61	15,682	16,07	19,63

6.	Straty	82	132	102	131,6	118,2	94,5
	wskaźnik %	28	36	35,91	41,65	38,75	35
7.	Cena brutto z 1 m ³ dostarczonej wody dla wszystkich odbiorców	2,99	3,07	3,10	3,13	4,19	4,19

Na terenie gminy Kowale Oleckie na 1 km sieci wodociągowej rozdzielczej przypada zaledwie 0,13 odbiorców. Uwarunkowania te przedkładają się znacząco na wielkość strat w dostawie wody.

Najczęstszą przyczyną strat wody w sieciach wodociągowych zewnętrznych są:

- stan techniczny przewodów i armatury,
- warunki gruntowe,
- wiek instalacji przyłączy i sieci rozdzielczej wodociągowej,
- przecieki wody z nieszczelnych przewodów i uzbrojenia sieci wodociągowej,
- wady materiałów i awarie przewodów wodociągowych,
- kradzieże wody,
- nadmierne ciśnienie wody w sieci i jego zmiany w cyklu dobowym.

VI.2. Jakość wody pitnej

Woda pobierana z ujęć głębinowych w Kowalach Oleckich i Stożnem jest uzdatniana poprzez złoża filtracyjne w dwustopniowym cyklu w celu redukcji żelaza i manganu.

Mieszkańcom gminy jest dostarczana woda o jakości przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda jest okresowo badana w laboratoriach posiadających Certyfikat Akredytacji. Badania wykonywane są wg harmonogramu badań w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego (rozszerzonego). Harmonogram jest uzgadniany i podlega zatwierdzeniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

VI.3. System kanalizacyjny

System kanalizacyjny na terenie gminy Kowale Oleckie tworzą:

- oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna w Kowalach Oleckich, do której podłączone są miejscowości: Kowale Oleckie, Daniele, Stożne, Golubki,
- przepompownie ścieków – 6 szt. w miejscowości Kowale Oleckie, 1 szt. w miejscowości Daniele, 1 szt. w miejscowości Rogówko, 5 szt. w miejscowości Stożne, 5 szt. w miejscowości Golubki,
- sieć kanalizacyjna w miejscowościach Kowale Oleckie, Daniele, Rogówko, Stożne, Golubki,
- Oczyszczalnie ścieków SM Drozd w msc.: Drozdowo, Drozdówko, Borkowiny, Mściszewo, Wężewo.

Oczyszczalnia ścieków w Kowalach Oleckich

Wydajność oczyszczalni w Kowalach Oleckich wynosi 350 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości 25,5 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 580 dostawców w tym 562 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.6. Sieć kanalizacyjna Kowale Oleckie

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km /szt.)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	25,5	25,5	25,5	25,5	25,6	25,5
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	277	281	285	286	292	293
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	30	40	40	30	28	21

Tabela. VI.7. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (szt.)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Dostawcy ogółem	580	580	580	580	580	580
	w tym: gospodarstwa domowe	562	562	562	562	562	562
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	49	49	49	49	49	49

Tabela.VI.8. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2020 – 2025 Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m ³)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	55,45	49,0	51,8	46	47	49
	ścieki dopływające wg faktur	55	47	50,1	45	45	45
	w tym z gospodarstw domowych	45	40	29,4	45	36,5	45
2.	ścieki dowożone	0,45	2	2	1	2	2
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobową ścieków oczyszczonych	0,150	0,128	0,138	0,126	0,129	0,134
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	5,25	5,25	5,48	5,53	6,92	6,92

Oczyszczalnia ścieków w Staczach

Do oczyszczalni podłączona jest miejscowość: Stacze. Sieć kanalizacyjna w miejscowości Stacze wynosi 1 km. Wydajność oczyszczalni w Staczach wynosi 18 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych od 17 dostawców do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości 1 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 17 dostawców w tym 16 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.9. Sieć kanalizacyjna Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km/szt.)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	5	5	5	5	5	5
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	0	1	2	2	2	2

Tabela. VI.10. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (szt.)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Dostawcy ogółem	17	17	17	17	17	17
	w tym: gospodarstwa domowe	16	16	16	16	16	16
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	2	2	2	2	2	2

Tabela.VI.11. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2020 – 2025 Stacze

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m ³)					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	2	3	3	2	2	2
	ścieki dopływające wg faktur	2	3	3	2	2	2
	w tym z gospodarstw domowych	2	3	3	2	2	2
2.	ścieki dowożone	0	0	0	0	0	0
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobową ścieków oczyszczonych	0,0054	0,0054	0,0032	0,0055	0,0055	0,0055
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	9,25	9,25	5,48	5,53	6,92	6,92

W obecnym stanie obiekt oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej osiąga zdolność techniczną w zakresie oczyszczania ścieków w stopniu pozwalającym na wprowadzanie ścieków do środowiska o jakości wskaźników nieprzekraczających warunków pozwolenia wodno - prawnego.

Oczyszczalnie Przydomowe na terenie Gminy Kowale Oleckie:

Ilość przydomowych oczyszczalni na dzień 31.12.2025 r. wynosiła - 383 szt. Wszystkie podłączone do w/w oczyszczalni budynki, to gospodarstwa domowe.

Ilość szamb na dzień 31.12.2025 r. wynosiła – 278 szt.

ROZDZIAŁ VII TURYSTYKA I GOSPODARKA

VII.1.Turystyka

Brak naturalnych akwenów wodnych sprawia, iż gmina Kowale Oleckie jest mało atrakcyjna pod względem turystyczno-rekreacyjnym w typowym okresie wakacyjnym. Do głównych i bardzo istotnych walorów gminy należy zaliczyć duże, prawnie chronione powierzchnie o wyjątkowych walorach przyrodniczych, urozmaicone kompleksy leśne, rozciągające się na terenie gminy deniwelacje terenu, czyste powietrze, które bardzo przyciągają miłośników przyrody. Na terenie gminy jest 11 gospodarstw agroturystycznych, które oferują ok. 86 miejsc noclegowych.

Szlaki i atrakcje turystyczne gminy Kowale Oleckie

- szlak "Mostami Mazurki i brzegami jezior ku puszczańskim ostępom" - oznaczony kolorem czerwonym,
- szlak "Po wierchach i jarach Szeskiego Garbu" - oznaczony kolorem niebieskim,
- szlak "Po dworach i jeziorach prowadzący" - oznaczony kolorem zielonym
- szlak wodny: Puszcza Borecka – jezioro Szwałk Wielki – jezioro Elk
- zabytkowe parki, m.in. w: Dorszach, Staczach, Szwałku, Wężewie

VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na koniec 2025 r. ilość zarejestrowanych podmiotów, które mają główne miejsce prowadzenia działalności na terenie gminy Kowale Oleckie, to 150 podmiotów, z czego status „aktywny” posiadało 106, status „zawieszony” 44.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy, to przede wszystkim jednoosobowe firmy oraz mikroprzedsiębiorcy, zatrudniający mniej niż 10 pracowników oraz małe

przedsiębiorstwa prowadzące małe zakłady rodzinne, zatrudniające mniej niż 50 pracowników.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: handel detaliczny, usługi ogólnobudowlane, przerób drewna, zakłady stolarskie, transport drogowy towarów.

Ilość znaczących placówek usługowych dla ludności przedstawia się następująco:

- sklepy ogólnospożywcze – 8,
- sklepy branżowe – 0,
- lokale gastronomiczne – 4,
- zakłady fryzjerskie i kosmetyczne - 1,
- przychodnie lekarskie – 1,
- apteki – 1,
- banki – 1,
- urzędy pocztowe – 1,
- stacja paliw – 2,
- myjnia samochodowa – 1.

Podmioty zarejestrowane według przeważającego kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2025) przedstawiają się następująco:

1. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo – 14,
2. Górnictwo i wydobywanie – 0,
3. Przetwórstwo przemysłowe – 20,
4. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 0,
5. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 0,
6. Budownictwo – 51,
7. Handel hurtowy i detaliczny – 21,
8. Transport i gospodarka magazynowa – 7,
9. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 8,
10. Działalność wydawnicza i nadawcza oraz związana z produkcją i dystrybucją treści – 0,
11. Działalność usługowa w zakresie telekomunikacji, programowania komputerowego, doradztwa, infrastruktury obliczeniowej oraz pozostała działalność usługowa w zakresie informacji – 2,
12. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 0,
13. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 0,
14. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 6,
15. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 1,
16. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne – 0,
17. Edukacja – 2,
18. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7,
19. Działalność związana z kulturą, sportem i rekreacją – 0,
20. Pozostała działalność usługowa – 11,

21. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 0,
22. Organizacje i zespoły eksterytorialne – 0.

VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu

W 2025 r. zwiększyła się liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o 1 lokal gastronomiczny i 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Według stanu na koniec 2025 r. na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonowało ogółem 11 punktów sprzedaży alkoholu, z tego:

- 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 3 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

W 2025 r. wydano 3 nowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz 8 przedłużeń istniejących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano również 2 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych podczas festynu.

VII. 4. Organizacje pozarządowe

W 2025 r. na realizację zadań publicznych gminy przez organizacje pozarządowe została przeznaczona kwota 81 000,00 zł. W wyniku trzech ogłoszonych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Gminy Kowale Oleckie dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych Gminy, przekazano dotację w kwocie 75 000,00 zł.

Łącznie w ramach ogłoszonych trzech konkursów podpisano 14 umów na realizację zadań publicznych Gminy.

Wydatkowanie środków było zgodne z zakresem zadań publicznych i przedstawiało się następująco:

1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – w szczególności organizację zawodów, rozgrywek, spartakiad, turniejów i rajdów sportowych, biegów przełajowych w Gminie Kowale Oleckie oraz jej reprezentacja na zewnątrz - 15 000,00 zł.

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem: „Lokalnie, aktywnie, sportowo” na kwotę 15 000,00 zł.

2. Zadania w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych – 6 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie „POMOCNA DŁOŃ” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Integracyjne Spotkanie Sąsiedzkie” na kwotę 3 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie „Kuźnia Dobrych Praktyk” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Dziergowizje” – obchody Światowego Dnia Dziergania w Miejscu Publicznym” na kwotę 3 000,00 zł.

3. Działania integracyjne w formie organizacji festynów, spotkań, inicjatyw propagujących podniesienie bezpieczeństwa, „Dni rodziny”, „Czas dla rodziny” – 6 000,00 zł.

Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku pod tytułem „Bezpiecznie i rodzinie w Gminie Kowale Oleckie” na kwotę 2 000,00 zł.

4. Organizacja imprez, przeglądów, dni, konferencji związanych z promocją dziedzictwa kulturowego i patriotycznego – 4 000,00 zł.

Stowarzyszenie „Kuźnia Dobrych Praktyk” z siedzibą w Kowalach Oleckich, pod tytułem „Przegląd Poezji i Prozy Patriotycznej „Imiona Wolności” na kwotę 2 000,00 zł.

5. Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – 10 000,00 zł.

a) Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku pod tytułem „Centrum Organizacji Pozarządowych w Olecku” na kwotę 5 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny z siedzibą w Gołdapi pod tytułem „Działaj Lokalnie” na kwotę 5 000,00 zł.

6. Stworzenie różnych form spędzania wolnego czasu (obozy, półkolonie, zimowiska, wycieczki oraz finansowanie imprez dla dzieci i młodzieży) jako promocja zabawy bez alkoholu i środków psychoaktywnych – 30 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Otwarcie na zmiany. Profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych” na kwotę 10 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie „Szeskie Wzgórza” z siedzibą w Golubiach Węzewskich pod tytułem: „Śladami Przeszłości 2025” na kwotę 6 000,00 zł. Niewykorzystana w całości kwota dotacji, tj. 102,04 zł. została zwrócona na konto Urzędu Gminy;

c) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich, pod tytułem: „Aktywnie spędzamy czas w Gminie Kowale Oleckie” na kwotę 10 000,00 zł.;

d) Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku, pod tytułem „Uzależnia mnie tylko sport i radość – profilaktyka poprzez sport i integrację międzypokoleniową” na kwotę 4 000,00 zł.

7. Działalność na rzecz osób starszych i samotnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych – 10 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie „Kuźnia Dobrych Praktyk” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Kulturalna Warszawa” na kwotę 3 500,00 zł;

b) Koło Gospodyń Wiejskich w Stożnem „Bystre Babki ze Stożnego” z siedzibą w Stożnem, pod tytułem „Aktywni plus” na kwotę 3 500,00 zł;

c) Koło Gospodyń Wiejskich „JEDNOŚĆ” w Kowalach Oleckich z siedzibą w Kowalach Oleckich, pod tytułem „Aktywni seniorzy z Gminy Kowale Oleckie” na kwotę 3 000,00 zł.

Wszystkie zadania zostały zrealizowane i rozliczone w terminach i zgodnie z zawartymi umowami z wykorzystaniem całości przyznanych środków.

W zrealizowanych przez organizacje pozarządowe, zadaniach publicznych dofinansowanych przez Gminę, działaniami objętych zostało ponad 1 600 osób, będących bezpośrednimi adresatami (beneficjentami) działań publicznych oraz około 2 400 osób wzięło udział w zorganizowanych koncertach, imprezach rekreacyjnych i sportowych, wydarzeniach kulturalnych, itp.

Stworzenie partnerskich relacji przyczyniło się do właściwej realizacji zadań publicznych, które oprócz wymienionych dofinansowanych zadań, aktywnie uczestniczą w życiu społeczności lokalnej, wzmacniają rolę aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych, a także odpowiadając na zapotrzebowanie społeczne, samodzielnie podejmują się organizacji przedsięwzięć skierowanych do ogółu mieszkańców Gminy Kowale Oleckie.

VII.5. Fundusz sołecki

W samorządach od kilku lat funkcjonuje fundusz sołecki. Wysokość funduszu jest wyliczana na poszczególne sołectwa. O przeznaczeniu funduszu decydują mieszkańcy na zebraniach sołeckich. Aby wiosek sołectwa został przyjęty do realizacji musi spełniać warunki określone w ustawie o funduszu sołeckim, która mówi, że środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć określonych we wniosku sołectwa, które są: zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców, są zgodne ze strategią rozwoju gminy; ponadto powyższe warunki muszą być spełnione łącznie.

Na rok budżetowy 2025 w Gminie Kowale Oleckie wyodrębniono środki finansowe na fundusz sołecki w kwocie 655 441,66 zł, z czego wykorzystano 653 299,43 zł.

VII.6. Bezrobocie.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) w Olecku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 1 525 osób. Stopa bezrobocia zgodnie z danymi GUS dla powiatu oleckiego wynosiła 13,5%. W kraju wynosiła 5,7%, zaś w województwie warmińsko-mazurskim 9,3%. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Kowale Oleckie

zarejestrowani w PUP w tym czasie wynosiła łącznie 254 w tym 104 kobiety. Prawo do zasiłku przysługiwało 35 osobom. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 125 osób nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych.

Formy aktywizacyjne jakie były stosowane w 2025 roku wobec osób bezrobotnych to: współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Olecku: roboty publiczne – **7 osób**, staże - **0**, prace społecznie użyteczne – **8 osób** oraz praktyki zawodowe dla uczestników Centrum Integracji Społecznej w Olecku – **10 osób**. Z wszystkich wyżej wymienionych form aktywizacji, jakie wdrażała Gmina Kowale Oleckie korzystali w 2025 r. bezrobotni z terenu gminy Kowale Oleckie.

ROZDZIAŁ VIII OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy Kowale Oleckie w 2025 r. funkcjonowały publiczne placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,
- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem

Finansowanie placówek oświatowych spełnia najważniejszą rolę w funkcjonowaniu i realizowaniu zadania statutowych. W Gminie Kowale Oleckie wydatki budżetowe poniesione na oświatę i wychowanie, które obejmują przedszkole, punkty przedszkolne i szkoły podstawowe, bez kosztu dowozu, kosztu obsługi księgowej szkół i kosztów edukacyjnej opieki wychowawczej stanowią blisko 22,13 % łącznych wydatków budżetu gminy.

Tabela.VIII.1. Źródła finansowania zadań oświatowych w 2025 r. [w zł], bez kosztów dowozu dzieci, obsługi księgowej placówek i edukacyjnej opieki wychowawczej.

Kwota potrzeb oświatowych	Dotacja podreçnikowa	Dotacja Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Dotacja Cyfrowy Uczeń	Dochody własne placówek oświatowych	Środki z budżetu Gminy	Dotacja celowa Nauka może być fajna	Razem
7 283 882,00	31 504,39	7 000,00	15 000,00	535 948,85	3 633 417,52	70 822,77	11 577 575,53

VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne.

Na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonują:

- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem.

Liczba dzieci w przedszkolu w Kowalach Oleckich w roku szkolnym 2024/2025 wynosiła **94**, natomiast w roku szkolnym 2025/2026 wyniosła **92**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Sokółkach w roku szkolnym 2024/2025 wynosiła **15**, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 wyniosła **7**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Stożnem w roku szkolnym 2024/2025 wynosiła **0** natomiast w roku szkolnym 2025/2026 wyniosła **0**.

Organem prowadzącym dla wskazanych jednostek jest Gmina Kowale Oleckie.

W placówkach pracuje wykwalifikowana, profesjonalna i zaangażowana kadra pedagogiczna z kwalifikacjami w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, edukacji logopedycznej, psychologii, pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej, języka angielskiego, wczesnego wspomagania rozwoju, oligofrenopedagogiki i rytmiki, która dba o wszechstronny rozwój dziecka. Sale dydaktyczne są przestronne z bogatą bazą pomocy dydaktycznych (dywany interaktywne, monitory interaktywne, ozoboty, komputery, telewizory, biblioteczki, drukarki 3D, laboratoria przyszłości), które pomagają w zaspokajaniu dziecięcych potrzeb rozwojowych. Placówki posiadają place zabaw.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, potrzebom i wymaganiom dzieci, przedszkole i punkty przedszkolne organizują pracę tak, aby zapewnić wszechstronny rozwój dzieci, rozwój ich zainteresowań i zdolności. Przedszkolaki aktywnie uczestniczą w konkursach przedszkolnych, międzyprzedszkolnych oraz organizowane są dla nich zajęcia z różnych obszarów edukacji. W trosce o zdrowie i sukcesy naszych podopiecznych, wychodzimy naprzeciw potrzebom dzieci. W tym celu odbywają się dodatkowe zajęcia z: terapii pedagogicznej, logopedycznej, religii, języka angielskiego, rytmiki, wczesnego wspomagania rozwoju, kształcenia specjalnego wychowanków o niepełnosprawnościami na podstawie orzeczeń i opinii wydawanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia stymulacji sensorycznej, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia z psychologiem, zajęcia stymulowania psychoruchowego. Dzieci bardzo chętnie biorą udział w akcjach charytatywnych, również we współpracy między szkołami i wieloma instytucjami.

VIII.2. Szkoły Podstawowe.

Na terenie gminy funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,

W roku szkolnym 2024/2025 wg Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na 30.09.2024 r. na terenie gminy Kowale Oleckie działały 2 szkoły podstawowe, funkcjonowały w nich łącznie **21** oddziałów, w których uczyło się **298** uczniów, natomiast w roku szkolnym

2025/2026 wg SIO na 30.09.2025r. funkcjonowało **21** oddziałów, w których naukę wówczas rozpoczęło **301** uczniów.

Tabela VIII.2. Egzamin ósmoklasisty 2025 r.

	Liczba uczniów	Język polski	Matematyka	Język angielski
Kraj	-	64%	50%	70%
Województwo	11053	59%	44%	66%
Powiat	278	62%	41%	61%
Gmina	32	65%	33%	57%
SP Kowale Oleckie	23	69%	33%	59%
SP Sokółki	9	57%	32%	51%
Kraj	-	64%	50%	70%

VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych.

Tabela.VIII.3 Zatrudnienie w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2025/2026 wg SIO na 30.09.2025 r.

	Zatrudnienie		w tym:			
	Etaty	Osoby	Nauczyciele		Administracja, obsługa	
			Etaty	Osoby	Etaty	Osoby
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	33,40	35	26,40	28	7	7
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	23,60	26	17,60	20	6	6
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	17,32	19	10,32	12	7	7
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	1,50	2	1,00	1	0,5	1
Punkt Przedszkolny w Stożnem	0,00	0	0,00	0	0,00	0
RAZEM	75,82	82,00	55,32	61	20,50	21,00

Tabela.VIII.4.Kadra nauczycielska wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2025/2026 wg SIO na 30.09.2025 r. od 01 września 2024 r. zgodnie ze zmianami Karty Nauczyciela awans zawodowy nauczyciela podzielono na trzy stopnie: nauczyciel początkujący, mianowany i dyplomowany likwidując stopień stażysty i kontraktowego.

	Liczba nauczycieli			
	Początkujący	Mianowani	Dyplomowani	Ogółem
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	4,72	4,00	17,81	26,53
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	0,00	6,00	10,49	16,49
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	3,00	4,00	2,32	9,32
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	0,00	1,00	0,00	1,00
Punkt Przedszkolny w Stożnem	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	7,72	15,00	30,62	53,34

W roku szkolnym 2025/2026 według danych nauczyciele dyplomowani zatrudnieni byli na 30,62 etatu, co stanowi 57,41%. Drugą, co do wielkości grupą są nauczyciele mianowani 15,00 etatu co stanowi 28,12%. Nauczyciele początkujący 7,72 etatu co stanowi 14,47%.

VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół

Gmina Kowale Oleckie prowadzi dwie Szkoły Podstawowe: Szkołę Podstawową im. Jana Pawła w Kowalach Oleckich ul. Witosa 6, 19-420 Kowale Oleckie, Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Sokółkach Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie. Obie szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne, wielofunkcyjne boiska sportowe do gry w piłkę ręczną, siatkową i koszykówkę (ORLIKI). Zaletą szkół prowadzonych przez gminę Kowale Oleckie jest pełne wyposażenie pracowni komputerowych w niezbędny sprzęt komputerowy, doposażenie klasopracowni w sprzęt multimedialny wspomagający pracę z uczniem oraz doposażenie w różnego rodzaju pomoce dydaktyczne.

Szkoła Podstawowa w Kowalach Oleckich i Szkoła Podstawowa w Sokółkach prowadzą oprócz działalności edukacyjno-wychowawczej również zbiorowe żywienie w funkcjonujących w placówkach kuchniach i stołówkach.

VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2025.

1. Gmina Kowale Oleckie w ramach działania programu „Narodowego Programu Rozwoju czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” otrzymała dotację celową w łącznej kwocie 7 000,00 zł dla placówek wychowania przedszkolnego:

1) Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach w kwocie 1 500,00 zł wkład własny 375,00 zł;

Punkt Przedszkolny w Sokółkach w kwocie 1 500,00 zł wkład własny 375,00 zł;

na zakup książek będących nowościami wydawniczymi dla dzieci w wieku 3-6 lat w tym książek opublikowanych drukiem lub na innym nośniku (w tym książek obrazkowych, mówionych i elektronicznych) oraz na działania promujące czytelnictwo

- 2) Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach w kwocie 4 000,00 zł wkład własny 1 000,00 zł na:
- a) zakup książek będących nowościami wydawniczymi i niebędących podręcznikami, w szczególności książek historycznych, w tym poświęconych historii Polski XX wieku, oraz lektur szkolnych, w tym książek opublikowanych drukiem lub na innym nośniku (w tym książek obrazkowych, mówionych i elektronicznych), które są dostępne na rynku księgarskim, niezależnie od tego, czy jest to pierwsze wydanie czy wznowienie książki,
 - b) zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych:
 - zakup sprzętu komputerowego do wykorzystania przez nauczyciela bibliotekarza,
 - zakup oprogramowania dla bibliotek,
 - zakup czytników e-booków,
 - zakup elementów wyposażenia wnętrza biblioteki, w szczególności regałów, półek, biur, szaf, foteli i elementów oświetlenia;
 - c) realizację działań promujących czytelnictwo poprzez zakup książek będących nagrodami książkowymi dla uczniów biorących udział w działaniach promujących czytelnictwo,
 - d) organizację spotkań autorskich, wystaw i konkursów.
2. Gmina Kowale Oleckie 23 października 2025 r. otrzymała wsparcie finansowe w formie dotacji celowej na realizację zadania w ramach Rządowego programu wspierania organów prowadzących szkoły i placówki w rozwijaniu umiejętności cyfrowych dzieci i młodzieży na lata 2025-2029 – „Cyfrowy Uczeń” w kwocie 15 000,00 zł wkład własny wynosił 3 750,00 zł. Całkowity koszt zadania – 18 750,00 zł.
3. Gmina Kowale Oleckie realizuje nadal w roku 2026 projekt pod nazwą „Nauka może być fajna”- lepsza edukacja w Kowalach Oleckich współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027

Celem projektu jest rozwijanie kompetencji kluczowych, umiejętności podstawowych i przekrojowych wynikających z indywidualnych potrzeb u 120 uczniów (52K, w tym 58 (20K) z SPE ze Szkoły Podstawowej w Kowalach Oleckich poprzez: realizację atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, kursów dla 23 uczniów (19K) z zakresu doskonalenia ich umiejętności i kompetencji oraz rozwoju osobistego, warsztaty dla 50 rodziców (30K) oraz zakup sprzętu specjalistycznego i pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji wsparcia. W ramach projektu przewidziano następujący zakres działań:

ZADANIE 1: Wsparcie uczniów poprzez kształtowanie kompetencji kluczowych, umiejętności podstawowych i przekrojowych wynikających z ich indywidualnych potrzeb w SP im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich

ZADANIE 2: Tworzenie warunków dla realizacji edukacji włączającej w SP im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich

ZADANIE 3: Wsparcie nauczycieli z SP im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich

ZADANIE 4: Aktywne wsparcie rodzin uczniów z SP im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich

ZADANIE 5: Działania uświadamiające związane przeciwdziałaniem dyskryminacji skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców uczniów z SP im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich

Okres realizacji Projektu: od dnia 2024-10-01 do dnia 2026-06-30

Całkowita wartość projektu wynosi: 310 116,31 zł w tym: wysokość dofinansowania UE: 263 598,86

4. Gmina Kowale Oleckie w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności w ramach inwestycji C2.1.2 „Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne – inwestycje związane ze spełnieniem minimalnych standardów sprzętowych, wskaźnik C15G Nowe komputery przenośne(laptopy, laptopy przeglądarkowe i tablety) do dyspozycji uczniów”, 2 szkoły z terenu Gminy Kowale Oleckie otrzymały w grudniu 2025 r.: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich – laptopy – 13 szt., laptopy przeglądarkowe – 4 szt., tablety – 8 szt. oraz Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach: laptopy – 9 szt., laptopy przeglądarkowe – 3 szt., tablety – 6 szt. - UMOWA NIEODPŁATNEGO PRZEKAZANIA SPRZĘTU NR C15G/10183/2025

5. Gmina Kowale Oleckie w ramach zadania finansowanego ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach inwestycji C2.2.1 Wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnej wydajności systemów edukacji, wskaźnik C12L Zestawy narzędzi informatycznych na potrzeby prowadzenia lekcji zdalnych lub hybrydowych dostarczone szkołom zawodowym i instytucjom kształcenia ogólnego (dalej jako: „inwestycja C2.2.1 KPO”), otrzyma zestawy do nauczania zdalnego w liczbie 16, każdy składający się z następujących elementów:

- tablet piórkowy (graficzny) bez ekranu,
- słuchawki z mikrofonem,
- mikrofon ze stacją do zbierania dźwięku z sali,
- kamera,
- statyw wysoki,
- HUB USB,
- instrukcja obsługi (w rozumieniu pkt. 4 ppkt 7 (tabela) SOPZ na Dostawcę Sprzętu

Z nowego wyposażenia będą korzystać uczniowie następujących placówek:

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, ul. Witosa 6, 19-420 Kowale Oleckie – liczba zestawów 7

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach, Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie - liczba zestawów 9

UMOWA NIEODPŁATNEGO PRZEKAZANIA SPRZĘTU NR C12L/12347/2025

6. Gmina Kowale Oleckie w ramach zadania finansowanego ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach inwestycji C2.2.1 Wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnej wydajności systemów edukacji, wskaźnik C13L - utworzenie laboratoriów sztucznej inteligencji oraz nauki, techniki, inżynierii i matematyki (STEM) w szkołach, w ramach:

„inwestycja C2.2.1 KPO”), otrzyma zestawy do wyposażenia szkół w laboratoria sztucznej inteligencji (AI) w liczbie 2 każdy składający się z następujących elementów:

- laptopy (15 dla uczniów + 1 dla nauczyciela),
- jednostka centralna usług AI, katalogowych i plikowych (desktopowa stacja robocza),
- urządzenie sieciowe AP z WiFi,
- mobilna szafka na urządzenia z funkcją ładowania laptopów,
- zasilanie gwarantowane UPS dla jednostki centralnej,
- monitor interaktywny o przekątnej ekranu min. 75 cali (min. 188,5 cm) ze stojakiem,
- kamera HD USB wraz z mikrofonem oraz statywem (2 sztuki),
- oprogramowanie (1 komplet)

Z nowego wyposażenia będą korzystać uczniowie następujących placówek:

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, ul. Witosza 6, 19-420 Kowale Oleckie – liczba zestawów 1

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach, Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie - liczba zestawów 1

UMOWA NIEODPŁATNEGO PRZEKAZANIA SPRZĘTU NR C13L/AI/17355/2026

7. Gmina Kowale Oleckie w ramach realizacji projektu dotyczącego przeprowadzenia Audytu i Modernizacji LAN w Lokalizacjach, wraz z przekazaniem Urządzeń i infrastruktury telekomunikacyjnej, niezbędnej do realizacji wskaźnika C6aG „Lokalna sieć komputerowa (LAN) w szkołach” Komponentu C „Transformacja cyfrowa” w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności dla inwestycji C1.1.1 „Dostęp do sieci szerokopasmowej” otrzyma:

Modernizacji sieci LAN w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach -

UMOWA DOTYCZĄCA AUDYTU I MODERNIZACJI SIECI LAN W SZKOŁACH WRAZ Z PRZEKAZANIEM URZĄDZEŃ NR C6aG/18673/2026

8. Gmina Kowale Oleckie w roku 2025r. otrzymała dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników ze środków Funduszu Pracy w wysokości 69 783,33 zł.

Wydano 7 decyzji dla 6 pracodawców.

9. Gmina Kowale Oleckie w roku 2025 otrzymała dotację na realizację pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych w wysokości 81 096,00 zł, z tego zostało wykorzystane 79 551,00 zł wkład własny wynosił – 8 839,00 zł.

Liczba przyznanych stypendiów – 59 uczniów na kwotę – łączną 88 390,00 zł

ROZDZIAŁ IX KULTURA I ZABYTKI

IX. 1. Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Cele statutowe i główny zakres działalności GCK

Gminne Centrum Kultury realizuje zadania w zakresie: upowszechniania kultury, czytelnictwa i dziedzictwa lokalnego, organizacji wydarzeń artystycznych, edukacyjnych i animacyjnych, wspierania amatorskiego ruchu artystycznego i twórczości mieszkańców, współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi, udostępniania infrastruktury kulturalnej i bibliotecznej.

Celem instytucji jest rozwój życia kulturalnego gminy, integracja społeczności lokalnej oraz zapewnienie mieszkańcom szerokiego dostępu do kultury i edukacji.

Działalność GCK w 2025 roku

W 2025 r. Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich realizowało swoje zadania statutowe, rozwijając ofertę kulturalną, edukacyjną i artystyczną dla mieszkańców gminy. Instytucja prowadziła aktywną współpracę ze szkołami, jednostkami gminnymi i lokalnymi partnerami – zrealizowano ponad 37 współprac związanych z użyczeniem sprzętu i przestrzeni.

W ciągu roku przygotowano ponad 2 230 materiałów promocyjnych oraz opublikowano 96 artykułów na stronie internetowej. Odbyło się łącznie 275 wydarzeń, w tym: 118 seansów filmowych, 12 koncertów, 88 spotkań i prelekcji, 27 warsztatów, 22 konkursy, 5 wernisaży i 3 spektakle.

Działania te poszerzały dostęp mieszkańców do kultury oraz wzmacniały współpracę międzyinstytucjonalną w gminie.

Kadra GCK

W 2025 r. GCK zatrudniało 8 pracowników na 6,75 etatu, w tym dyrektora odpowiedzialnego za zarządzanie programowe i organizacyjne. W strukturze instytucji działa Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich wraz z filiami w Stożnem i Sokółkach. Bibliotekarki prowadziły lokalne działania animacyjne, zapewniając mieszkańcom dostęp do księgozbioru i usług bibliotecznych.

Infrastruktura

Siedziba GCK przy ul. Kościuszki 46 obejmuje: salę widowiskowo-kinową na 135 miejsc (Kino Pionier), Galerię pod Skosem, Kuźnię Talentów – studio nagrań, pokój gier, Punkt Ksero, Pokój Folklorystyczny oraz przestrzeń biblioteczną. Obiekt jest w znacznym stopniu dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, choć wymaga naprawy dachu.

Filia w Sokółkach działa w nowocześnie wyremontowanym obiekcie; filia w Stożnem, choć wymaga modernizacji, oferuje przyjazne zaplecze i ogródek, zapewniając dostęp do zbiorów bibliotecznych na terenie gminy.

Folklor

W Gminnym Centrum Kultury w Kowalach Oleckich działają trzy zespoły ludowe: Prząśniczki (7 osób), Jarka (12 osób) i Na Przyboś (5 osób). Grupy regularnie ćwiczą śpiew biały, dbają o lokalne tradycje muzyczne i występują w strojach ludowych dopasowanych do repertuaru.

W 2025 roku zespoły aktywnie promowały GCK i gminę na wydarzeniach regionalnych i ogólnopolskich. Prząśniczki zdobyły: nagrodę specjalną na „Kresowiaczku” w Korszach, 3 miejsce w Rozoskim Przeglądzie Muzyki Ludowej oraz 1 miejsce na Międzynarodowym Jarmarku Folkloru w Węgorzewie. Na Przyboś wyśpiewał 2 miejsce na Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, gdzie

Ewelina Szymanowska zdobyła 1 nagrodę jako solistka. Zespoły Na Przyboś i Jarka oraz solistki Ewelina Szymanowska i Monika Modrakowska zostały wyróżnione także podczas Orzyskich Spotkań Folklorystycznych.

W 2026 roku Prząśniczki oraz solista Andrzej Sinderewicz będą reprezentować województwo warmińsko-mazurskie na OFKIŚL w Kazimierzu Dolnym. Sekcja folklorystyczna pozostaje ważną częścią promocji lokalnej kultury i tożsamości regionalnej.

Amatorski Ruch Artystyczny

GCK prowadzi cotygodniowe zajęcia taneczne, muzyczne i plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, wspierając ich rozwój twórczy i aktywność kulturalną.

W sekcji tańca działają trzy grupy: Atomówki (11 osób), Fresh (16 osób) i Jokers (11 osób), które tworzą własne choreografie i rozwijają umiejętności ruchowe.

W sekcji muzycznej ćwiczą trzy amatorskie zespoły: Police Line (5 osób), Soulstorm (4 osoby) i Hypnosis (6 osób), pracujące pod okiem instruktora nad warsztatem i aranżacjami. Zajęcia plastyczne obejmują dwie grupy (łącznie 11 osób), które poznają różne techniki i tworzą prace na wystawy.

W ramach programu „Ster na Kulturę” młodzież korzysta z profesjonalnie wyposażonego studia nagrań Kuźnia Talentów. Regularne zajęcia artystyczne oraz działalność zespołów wzmacniają kreatywność, współpracę i zaangażowanie mieszkańców w życie kulturalne gminy.

Najważniejsze wydarzenia:

Data	Działanie	Miejsce	Szacunkowa liczba uczestników
24.01.2025	Gramy z WOŚP	GCK Kowale Oleckie	ok. 300
27–31.01.2025	Ferie z GCK	GCK Kowale Oleckie	ok. 50
08.02.2025	Turniej EA FC 25	GCK Kowale Oleckie	ok. 30
22.03.2025	Maraton Horrorów	Kino Pionier	ok. 40
04.04.2025	Spektakl „Listy do ojca”	Kino Pionier	ok. 80
06.04.2025	XX Koncert Pieśni Wielkopostnych	Kowale Oleckie	ok. 150
03.05.2025	Złot Motocyklowy „Riders 4 Missions”	Kowale Oleckie	ok. 500
21.06.2025	Koncert Piotra Palecznego	GCK Kowale Oleckie	ok. 120
07–11.07.2025	Warsztaty taneczne	GCK Kowale Oleckie	12
13.07.2025	Festiwal Dźwięków i Obrazów	Kowale Oleckie	ok. 500
13.07.2025	Kowaliada 2025	Kowale Oleckie	ok. 1000
01.08.2025	Spotkanie z Robertem Pawłowskim	GCK Kowale Oleckie	24
10–17.08.2025	PodKowalove – Malujemy na	Lotnisko w Giżach	ponad 350

	maxa		
26.08.2025	Warsztaty malarskie	GCK Kowale Oleckie	ok. 30
13.09.2025	Warsztaty wokalne	GCK Kowale Oleckie	ok. 20
14.09.2025	Dożynki Gminne	Kowale Oleckie	ok. 800
19.09.2025	Koncert Oli Lach i Antka Warakasy	GCK Kowale Oleckie	ok. 100
20.09.2025	Warsztaty tworzenia gier	Kowale Oleckie i Sokółki	ok. 40
26.09.2025	Koncert „Smak Słów”	GBP Kowale Oleckie	ok. 60
11.10.2025	Warmia-Mazury Dance Challenge	Sokółki	ok. 50
15-22.11.2025	Warsztaty bębniarskie	GCK Kowale Oleckie	ok. 25
05.12.2025	Mikołajki z GCK	GCK Kowale Oleckie	ok. 100
06.12.2025	KOWALOVE – Starcie Pokoleń	GCK Kowale Oleckie	ok. 250

Zrealizowane projekty zewnętrzne

Projekt	Krótki opis
„Kowalove – Rzuć na Luz i Twórz!”	Projekt artystyczny dla dzieci i młodzieży obejmujący warsztaty malarskie, wokalne, muzyczne i rytmiczne zakończone festiwalem.
„Warmia-Mazury Dance Challenge”	Turniej tańca dla instruktorów i młodych tancerzy promujący aktywność i integrację środowiska tanecznego.
„Otwórz się na książkę wszystkimi zmysłami”	Projekt promujący czytelnictwo poprzez warsztaty sensoryczne, działania artystyczne i wydarzenia literackie.
„Wyjście z klasy”	Cykl warsztatów edukacyjno-kulturalnych dla uczniów obejmujących zajęcia historyczne, kulinarne, rękodzielnicze i filmowe.
„Radość Czytania”	Program rozwijający czytelnictwo poprzez konkursy, warsztaty, bajkoterapię i działania rodzinne.

Kino

GCK upowszechnia sztukę filmową, prowadząc kino dostosowane do potrzeb lokalnej społeczności. W repertuarze znajdują się premiery, kino artystyczne, dokumentalne i edukacyjne. Dzięki współpracy ze szkołami młodzież uczestniczy w seansach tematycznych, a dla seniorów i grup zorganizowanych przygotowywane są projekcje specjalne oraz spotkania z dyskusją.

Pomimo braku stałego personelu kino działa sprawnie dzięki zaangażowaniu zespołu. W ubiegłym roku odbyły się 93 seanse (2061 widzów), a w roku sprawozdawczym już 118 seansów (2440 widzów). Najpopularniejsze są dramaty i kino polskie. Zorganizowano także 2 Maratony Horrorów (ponad 14 godzin projekcji). Najlepszym miesiącem pod względem frekwencji był grudzień (522 bilety), najsłabszym kwiecień (15 biletów).

Kino odwiedzają głównie kobiety, co wpływa na dobór repertuaru. Regularnie korzystają z niego szkoły, Klub Seniora, ŚDS i DPS. Obiekt przechodzi wymagane przeglądy, a montaż klimatyzacji poprawił warunki pracy projektora. Dostępne są płatności kartą.

IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich

Rok 2025 był kolejnym okresem intensywnej działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Kowalach Oleckich ukierunkowanej na promocję czytelnictwa, rozwój kompetencji czytelniczych oraz wzmacnianie roli biblioteki w środowisku lokalnym. Zrealizowano dwa główne projekty: „Otwórz się na książkę wszystkimi zmysłami” oraz „Radość Czytania”. Pierwszy z nich opierał się na wielozmysłowych działaniach edukacyjnych obejmujących warsztaty dla dzieci, młodzieży, seniorów i osób z niepełnosprawnościami, spotkania autorskie, festiwal oraz działania artystyczne i konkursy promujące literaturę. Drugi projekt realizowany we współpracy z partnerami regionalnymi obejmował działania szkoleniowe, kampanie promujące czytanie, konkursy oraz wydarzenia integrujące społeczność wokół książki, w tym festiwal czytelniczy w bibliotece głównej i filiach.

Biblioteka uczestniczyła również w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa 2.0, rozwijając księgozbiór oraz dostęp do książek i publikacji cyfrowych. Pracownicy podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i kursach dotyczących pracy bibliotecznej, dostępności kultury i pracy z różnymi grupami odbiorców. Prowadzono także bieżącą działalność obejmującą obsługę czytelników, pracę w systemie bibliotecznym, działalność Dyskusyjnych Klubów Książki oraz liczne działania edukacyjne i kulturalne dla mieszkańców. Rok 2025 potwierdził rolę biblioteki jako ważnego ośrodka kultury, edukacji i integracji społecznej.

Niektóre dane statystyczne:

L.p.	Nazwa	GBP w Kowalach Oleckich	Filia w Stożnem	Filia w Sokółkach	Ogółem
1.	Liczba woluminów	9697	7232	4121	21050
2.	Otrzymane dary	0	0	38	38
3.	Książki spisane (zniszczone i Zdezaktualizowane)	335	237	1877	2449
4.	Zakupione książki z dotacji MKiDN na kwotę	32	14	18	64
5.	Zakupiono ze środków własnych na kwotę	216	123	155	494
6.	Zarejestrowanych czytelników	318	72	222	612

7.	Wypożyczenia	7121	1714	5982	14817
8.	Korzystających z Internetu	2636	699	549	3884
9.	Udostępnianie woluminów i czasopism w czytelni	1209	793	866	2868
10.	Odwiedziny w bibliotece (wypożyczający i w czytelni)	8000	3617	3628	15245

W 2025 roku przeprowadzaliśmy dwa skontra księgozbiorów. Pierwsze odbyło się w dniach 17.06 – 15.07 2025 r. w Filii Bibliotecznej w Sokółkach oraz w Gminnej Bibliotece Publicznej w Kowalach Oleckich w dniach 05.08.-28.08.2025 r.

Filia Biblioteczna w Stożnem

Biblioteka w Stożnem jest kameralnym miejscem spotkań mieszkańców, które mimo potrzeby remontu tworzy przyjazną atmosferę do czytania i integracji. Organizuje spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, warsztaty czytelnicze i animacje dla dzieci oraz seniorów. Współpracuje z lokalnym KGW „Bystre Babki”, angażując mieszkańców w działania kulturalne i promujące czytelnictwo.

Do najważniejszych wydarzeń należy wymienić:

- Organizacja spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki – 10 spotkań, 74 uczestników.
- Warsztaty czytelnicze i animacje w ramach programu „Radość Czytania”.
- Współpraca z KGW „Bystre Babki”.
- Udostępnianie księgozbioru, komputerów i Internetu mieszkańcom.
- Działania promujące czytelnictwo i integrację lokalnej społeczności.

Filia Biblioteczna w Sokółkach

Biblioteka w Sokółkach działa w nowoczesnym, wyremontowanym budynku i pełni ważną rolę centrum lokalnej aktywności. Oprócz wypożyczania książek organizuje spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, warsztaty, wydarzenia taneczne oraz spotkania integracyjne, m.in. dla miłośników gry Rummikub. Współpracuje z OSP i KGW „Sokółczanki”, aktywnie promując kulturę i czytelnictwo wśród mieszkańców.

Do najważniejszych wydarzeń należy wymienić:

- Organizacja spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki – 10 spotkań, 70 uczestników.
- Warsztaty i działania czytelnicze w ramach programu „Radość Czytania”.
- Organizacja turnieju „Warmia-Mazury Dance Challenge”.
- Regularne spotkania pasjonatów gry Rummikub.
- Współpraca z OSP i KGW „Sokółczanki”.
- Udostępnianie komputerów, Internetu oraz katalogu online mieszkańcom.

IX.3. Zabytki

Gmina Kowale Oleckie opracowała **Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2024-2027**, który został uchwalony przez Radę Gminy Kowale Oleckie uchwałą Nr RG.0007.38.2024 z dnia 30 października 2024 r. Uchwała weszła w życie 14 dni po jej ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2024 r. poz. 5052. Wyznaczono trzy główne zadania gminnego programu opieki nad zabytkami. W ramach tych priorytetów wyznaczono kierunki działań oraz w punktach konkretne zadania do zrealizowania przez Gminę w ramach opieki.

Poniżej wyznaczono trzy główne zadania gminnego programu opieki nad zabytkami. W ramach tych priorytetów wyznaczono kierunki działań oraz w punktach konkretne zadania do zrealizowania przez gminę w ramach opieki.

Priorytet I:

Dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Kierunek I: Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:

- podejmowanie starań i tworzenie dokumentacji niezbędnej do pozyskiwania środków zewnętrznych na prace konserwatorsko – remontowe,
- rozpoznanie możliwości zabezpieczenia i adaptacja dziedzictwa kulturowego znajdującego się w rękach prywatnych,
- pozyskanie środków zewnętrznych i własnych gminy na dofinansowanie instalacji zabezpieczających obiekty zabytkowe przed pożarem i kradzieżą,
- aktualizowanie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

Kierunek II: Podejmowanie działań promocyjnych zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i turystyczne gminy.

- publikowanie na stronie internetowej gminy pełnych informacji o zabytkach,
- stworzenie map i tras umożliwiających zwiedzanie zabytków - trasy rowerowe, piesze, konne, samochodowe,
- podejmowanie działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków łózonych na opiekę nad zabytkami.

Priorytet II:

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Kierunek I: Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- uwzględnianie ochrony walorów widokowo-krajobrazowych w opracowaniach planistycznych.

Kierunek II: Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy

- rozpoznanie możliwości i konieczności tworzenia wniosków o wpis do rejestru zabytków.

Priorytet III:

Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

- organizowanie spotkań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie i wspieranie konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych,
- wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji szkolnej.

Do najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gminy wiejskiej Kowale Oleckie należą:

- Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej w Szarejkach,
- dwór w Drozdowie,
- cmentarz ewangelicki w Szwałku,
- cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Kowalach Oleckich,
- zespół dworski w Staczach i Szwałku,
- grodziska w Szwałku i Wężewie

W omawianym roku Gmina właściwie wypełniała wszystkie zadania wynikające z **Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2024-2027** oraz z zawartych porozumień w zakresie ich utrzymania.

ROZDZIAŁ X

GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

X.1. Stan mienia komunalnego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. Gmina Kowale Oleckie jest właścicielem 332,7587 ha gruntów, z czego 260,5208 ha stanowią drogi. Z ogólnej powierzchni gruntów gminnych – 1,1666 ha jest w użytkowaniu wieczystym, 4,2504 ha oddanych jest w trwałe zarząd. Gmina posiada prawa własności do 15 lokali mieszkalnych, 9 lokali socjalnych oraz 2 lokali użytkowych.

Obiekty oświatowe:

- 1 budynek szkolny w Kowalach Oleckich z salą gimnastyczną,
- 1 budynek przedszkolny w Kowalach Oleckich,
- 2 budynki szkolne w Sokółkach z salą gimnastyczną,
- 1 budynek punktu przedszkolnego w Sokółkach,
- 1 budynek szkolny w Stożnem.

Obiekty sportowe:

- stadion gminny w Kowalach Oleckich,
- boisko ORLIK w Kowalach Oleckich,
- boisko ORLIK w Sokółkach,
- boiska w miejscowościach: Stożne, Jabłonowo, Szwałk, Czerwony Dwór.

Obiekty kulturalne:

- Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich,
- świetlice wiejskie w: Sokółkach, Stożnem, Monetach, Lakielach.

Obiekty lecznicze:

- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

Obiekty OSP:

- Remiza w Kowalach Oleckich,

- Remiza w Sokółkach,
- Remiza w Lakielach

Obiekty i lokale użytkowe:

- Urząd Gminy w Kowalach Oleckich,
- Klub Seniora,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich,
- Mój Rynek,
- siłownia i sala fitness.

Obiekty techniczne:

- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Kowalach Oleckich,
- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Stożnem,
- nieczynna Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Sokółkach,
- Oczyszczalnia Ścieków w Kowalach Oleckich,
- Oczyszczalnia Ścieków w Staczach,
- Zespół garażowo – warsztatowy w Kowalach Oleckich
- Były posterunek energetyczny w Kowalach Oleckich
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Teren pochówku zmarłych:

- Cmentarz Komunalny w Kowalach Oleckich

Place rekreacyjno – wypoczynkowe, w tym place zabaw w miejscowościach: Kowale Oleckie, Bialskie Pole, Daniele, Monety, Stożne, Golubki, Szarejki, Lakiele, Borkowiny, Chełchy, Czukty Sokółki, Wężewo, Golubie Wężewskie, Stacze (2), Jabłonowo, Szwałk, Zawady Oleckie, Dorsze, Szeszki, Drozdowo, Czerwony Dwór, Kiliany, Kilianki, Gorczyce

Zagospodarowane tereny nad jeziorami:

- w Kowalach Oleckich nad J. Cegła,
- w Zawadach Oleckich nad J. Głębokim,
- w Szwałku nad J. Mały Szwałk.

Sprzęt jezdny silnikowy:

- 2 autobusy szkolne,
- 4 samochody strażackie,
- 3 ciągniki,
- 2 samochody osobowe,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy powyżej 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód specjalistyczny – WUKO,
- 1 koparko – ładowarka,
- 3 ciągniki kosiarki,

Sprzęt ciągnikowy:

- 4 przyczepy ciągnikowe (jedna 4 tonowa, dwie 10 tonowe, jedna 750 kg),
- 1 wóz asenizacyjny,
- 1 równiarka półzawieszana,

- 2 zmiatarki,
- 4 pługi odśnieżne,
- kosiarka do zielonki,
- 2 posypywarki,
- kosiarka bijakowa,
- 2 cysterny do wody pitnej,
- 1 wysięgnik wielofunkcyjny.
- 1 rębak.

X.2. Sprzedaż

Obrót nieruchomościami gminnymi regulują przepisy zawarte w ustawie o gospodarce nieruchomościami. W 2025 r. dokonano sprzedaży: 2 lokali mieszkalnych, gruntów niezabudowanych o pow. 0,2784 ha, gruntów zabudowanych o pow. 0,0585 ha. Dochód ze sprzedaży to 174 099,50 zł. W okresie 2025 r. zwiększyły się zasoby gruntów tworzących gminny zasób nieruchomości o 1,9739 ha (grunty stanowiące drogę – 1,5077 ha, grunt zabudowany pod magazyn obrony cywilnej i ludności – 0,2293 ha, grunt niezabudowany pod zbiornik retencyjny – 0,1532 ha, grunt niezabudowany pod system kanalizacji sanitarnej – 0,0837 ha). W 2025 r. nie przekształcono prawa wieczystego użytkowania nieruchomości w prawo własności.

X.3. Dzierżawa i najem

Na koniec 2025 r. oddane w dzierżawę było 51 nieruchomości o łącznej powierzchni 7,8098 ha na cele produkcji rolnej oraz pod działalność gospodarczą. W najem, na podstawie umów najmu, oddanych było 14 lokali mieszkalnych, 8 lokali socjalnych oraz 1 lokal użytkowy. Dochód z tytułu opłat za dzierżawę gruntu 21 780,07 zł, najem lokali mieszkalnych i użytkowych wyniósł 33 527,05 zł.

X.4. Użytkowanie wieczyste

Na dzień 31 grudnia 2025 r. Gmina posiadała 1,3353 ha gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste, w tym 00,00 ha z przeznaczeniem na działalność. Dochód z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste wyniósł 444,00 zł.

ROZDZIAŁ XI POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy Kowale Oleckie, która wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie z zakresu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu

alimentacyjnego, świadczeń pielęgnacyjnych, Karty Dużej Rodziny, ustawy „Za Życiem”, programu „Czyste powietrze” i innych dodatków osłonowych.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy, stały),
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- pracy socjalnej.

W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z zakresu pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych objął pomocą 176 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 191 osób. Ponadto pomoc finansową otrzymały rodziny zastępcze i Dom Dziecka (za dzieci tam umieszczone). Tylko i wyłącznie z pracy socjalnej skorzystało 20 osób o liczbie 89 osób w rodzinach.

XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej.

W 2025 roku obowiązywały niezmiennie zasady przyznawania pomocy. Kryteria kwalifikujące do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wynosiły: 823,00 zł na osobę w rodzinie, 1 010,00 zł na osobę samotną, 1 229,00 zł maksymalna wysokość zasiłku stałego, 459,00 zł za 1 ha przeliczeniowy. W 2024 roku wpłynęło do GOPS 1 825 wniosków o przyznanie pomocy w różnej formie, tzn. finansowej i niefinansowej, udzielenie informacji, wypełnienie wniosków. W tym 1 291 wyłącznie na pomoc społeczną. Ponadto 170 skierowań do POPŻ, 92 na świadczenia rodzinne, 20 na becikowe, 29 na zasiłek pielęgnacyjny, 4 na świadczenie pielęgnacyjne, 10 na świadczenie rodzicielskie, a 28 na fundusz alimentacyjny, na specjalny zasiłek dla opiekuna 2 wnioski, na pomoc w ramach programu czyste powietrze 15.

Poza tym w 2025 roku GOPS w Kowalach Oleckich sporządził setki meldunków, sprawozdań kwartalnych dotyczących rozliczenia dotacji, półrocznych, rocznych i jednorazowych MRPIPS oraz pomocy osłonowej. Sprawozdania najczęściej wykonujemy w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej i w programie POMOST.

Na terenie gminy pracę socjalną wykonuje 3 pracowników socjalnych.

Praca socjalna świadczona jest w następującej formie:

- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia przed skutkami silnych mrozów, zaopatrywanie podopiecznych w opał oraz żywność,
- pomoc podopiecznym w wypełnianiu wniosków na ustalenie stopnia niepełnosprawności,

- pomoc przy składaniu wniosku o dowód osobisty,
- objęcie dożywianiem w szkole dzieci, młodzieży,
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, działania mediacyjne,
- motywowanie osób zagrożonych alkoholizmem do podjęcia leczenia,
- pomoc w załatwieniu pobytu i dotarciu do szpitala,
- pomoc oraz udzielenie informacji w uzyskaniu świadczenia w formie dodatku mieszkaniowego,
- działania interwencyjne w sytuacji osób czy rodzin zagrożonych, potrzebujących pomocy,
- udzielanie osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno - rentowych,
- organizowanie przewozu osób do DPS,
- pomoc w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń materialnych PFRON,
- pomoc w zorganizowaniu wyjazdu dzieci na kolonie letnie,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, udzielanie informacji o kompetencjach policji, sądu, prokuratury,
- pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowej,
- pomoc w umieszczaniu w szpitalu psychiatrycznym - za zgodą lub bez zgody w trybie nagłym,
- podjęcie działań w celu umieszczenia osoby chorej psychicznie, wymagającej całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- sprawianie pogrzebu,
- pomoc w uzyskaniu porady prawnej.
- obsługa administracyjna, techniczna i finansowa zespołu interdyscyplinarnego.

Łączna kwota środków finansowych na wydatki pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w budżecie jednostki w 2025 roku wyniosła: 5 673 387,61 zł. (dla porównania w 2024 r. budżet ten wyniósł: 5 496 825,00 zł.)

Główne wydatki to:

- 1) odpłatność za pobyt w DPS –1 003 879,98 zł;
- 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających świadczenia – 48 603,64zł
- 3) zasiłki okresowe – 457 297,86 zł.
- 4) zasiłki celowe i celowe specjalne – 176 755,62 zł;
- 5) zasiłki stałe – 391 363,44 zł;
- 6) funkcjonowanie GOPS – 801 176,87 zł;
- 7) usługi opiekuńcze – 131 035,16 zł;
- 8) przeciwdziałanie alkoholizmowi- 97 925,00 zł.
- 9) przeciwdziałanie narkomanii- 2 200,00 zł.
- 10) pomoc w zakresie dożywiania – 200 000,00 zł.
- 11) pozostała działalność – 300,00 zł.

- 12) świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 2 008 453,35 zł;
 13) wspieranie rodziny – 91 124,30 zł.
 14) piecza zastępcza- 110,645,62 zł.
 15) Klub Senior+- 132 653,33 zł.

XI.3. Udzielone świadczenia

Tabela.XI.2. Świadczenia w ramach zadań własnych Gminy Kowale Oleckie

Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota (PLN)
Zasiłki stałe	34	391 363,44
Zasiłki okresowe	93	457 297,86
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	49	59 200,00
Zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu <i>Pomoc państwa w zakresie dożywiania</i>	49	59 200,00
Zasiłki rodzinne	92	340 574,70
Świadczenia alimentacyjne	28	199 033,20
Zasiłek pielęgnacyjny lub specjalny zasiłek dla opiekuna	35	1 758 079,00
Dodatki mieszkaniowe	18	46 585,00

XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie

W 2025 r. w ramach zadań zleconych gminie realizowaliśmy następujące zadania tj.:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania- nie realizowaliśmy
- wypłacania wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy- 3 600,00 zł rocznie dla 2 osoby
- pomoc uchodźcom- 6 126,80,00 zł(zasiłek rodziny i dożywianie dzieci w szkołach)
- pomoc cudzoziemcom – pobyt tolerowany- nie realizowaliśmy

Niektóre świadczenia nie były realizowane, gdyż nie była zgłaszana taka potrzeba.

XI.5. Poradnictwo specjalne

Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest przez pracowników GOPS i świadczone osobom i rodzinom, które wykazują trudności lub wykazują konieczność wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Świadczone jest również poradnictwo specjalistyczne w zakresie psychologicznym, prawnym, rodzinnym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Rodzinom przeżywającym różnorodne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny i poradnictwa rodzinnego. W 2025 r. wsparciem w formie asystentury rodzinnej objętych było 15 rodzin, w których pomagał 1 asystent rodziny. Zakres realizowanych w ramach usług zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego typu opiekuńczo-wychowawczego.

Tabela. XI.4. Asystenci rodziny w 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025 r.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba asystentów	1	1	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	19	11	15	15	15	15

XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza

Od 1 stycznia 2012 roku w związku z wejściem w życie Ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest nad nim piecza zastępcza w formie: rodzinnej lub instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz domy dziecka.

Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek świadczona jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania¹:

- przygotowanie Indywidualnych Programów Usamodzielniania,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na kontynuowanie nauki,
- udzielanie jednorazowej pomocy pieniężnej przeznaczonej na usamodzielnianie,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na zagospodarowanie

¹ zadanie powiatu

W 2025 r. w pieczy zastępczej przebywało **7 dzieci**.

XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich

W sytuacjach, gdy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca, a osoby w potrzebie wymagają specjalistycznych oddziaływań, pomoc udzielana jest w placówkach dziennych i całodobowych, które oferują różnorodny wachlarz świadczeń, np. mieszkania chronione, treningowe, ośrodek dla ofiar przemocy, dom dla bezdomnych, DPS, ZOL, PCOM, dom dla samotnych matek, ośrodki leczenia uzależnień. Ośrodki te działają na terenie naszego powiatu lub znajdują się w powiatach ościennych. W sprawie mieszkań treningowych, wspieranych, domu samotnej matki i osób bezdomnych Gmina Kowale Oleckie ma podpisane umowy o zabezpieczenia miejsc dla naszych mieszkańców.

XI.9. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Powiat Olecki. Osoby uprawnione do umieszczenia w domu pomocy społecznej kieruje się do odpowiedniego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Na dzień 31.12.2025 r. z terenu gminy Kowale Oleckie w w/w placówkach przebywało 18 osób. Odpłatność za ich pobyt wyniosła łącznie za 2025 r. 1 003 879,98 zł. Dla porównania w roku 2024 przebywało w DPS 17 osób a pobyt wyniósł łącznie 889 856,95 zł.

XI.10. Ośrodki wsparcia

Klub Senior+

W 2025r. swoją działalność prowadził Klub Seniora utworzony w ramach programu „Senior +”. W 2024r. przystąpiliśmy ponownie do ww. programu – moduł II, z którego to, otrzymaliśmy dotację w wysokości 45 369,53 zł. Swoją działalność klub Senior+ rozpoczął od maja 2021r., ze względu na sytuację epidemiologiczną. Klub działa od poniedziałku do piątku w godz. Od 7.30 do 15.30. Klub Senior + dysponuje 25 miejscami. Klub prowadzi własną stronę internetową FACEBOOK . Do klubu należą wyłącznie seniorzy czyli osoby 60+- jest to zgodne z deklaracjami. W 2025 roku zachęcaliśmy seniorów uczestniczących w klubie do aktywności i integracji wewnątrzpokoleniowej oraz z najbliższym otoczeniem, poprzez rozwijanie własnych pasji i zainteresowań, dostarczania nowych wiadomości i umiejętności oraz umożliwienie prowadzenia działalności wolontariackiej.

Do działań i zadań, przeprowadzonych w Klubie Senior+ w Kowalach Oleckich należą między innymi:

1. zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, w tym udział w akcjach wolontariackich : wszyscy uczestnicy w ramach wolontariatu włączyli się w urozmaicenie

cyklicznej imprezy gminnej "Kowaliady", piekli ciasta, przygotowali ciepły posiłek, które to rozdawali podczas imprezy, czynnie uczestniczyli w dożynkach gminnych, zrobili piękny wieniec dożynkowy, seniorzy uczestniczyli też w innych spotkaniach integrujących mieszkańców gminy, np. w obchodach " Światowego Dnia Seniora", czy w imprezie charytatywnej na rzecz śmiertelnie chorej mieszkanki gminy;

2. zachęcanie do wykorzystywania zdolności i zainteresowań osób starszych i przekazywania swych doświadczeń i tradycji rodzinnych innym osobom: seniorzy licznie uczestniczyli w zajęciach z terapii zajęciowej , ruchowej, muzycznej, tworzyli stroiki okolicznościowe, ozdoby, chętnie szukali nowych pomysłów w Internecie, swoimi pomysłami dzielili się z innymi, a efekty można podziwiać na Facebook;

3. wzbudzanie pewności siebie oraz zachęcanie do prezentacji własnych pomysłów podczas organizowanych spotkań: uczestnicy chętnie pokazują swoje dzieła w Internecie na stronie Facebook, na stoiskach podczas dożynek czy imprezy integracyjnej "Kowaliady";

4. zwiększanie wiedzy i praktycznych umiejętności: uczestnicy klubu mają dostęp do Internetu, z którego pod okiem opiekuna korzystają często, posiadają telewizję z dostępem do mnóstwa programów informacyjnych i rozrywkowych, prenumerują czasopisma, wymieniają się książkami, chętnie uczą się nowych umiejętności, np. malują na szkle, szyją, ćwiczą ZUMBE, gotują i pieką, wymieniają się przy tym wiedzą i doświadczeniem, integrują się;

5. promowanie " aktywnego starzenia się " poprzez edukację zdrowotną, ćwiczenia fizyczne i rozwijanie kontaktów społecznych: żadnej z ww. aktywności w ofercie klubu, w 2021r. nie zabrakło, seniorzy brali czynny udział w zajęciach ruchowych, masażu twarzy , relaksacji, zajęciach z tańca, zajęciach z dietetykiem. Organizowali też imprezy okolicznościowe i integracyjne, np. dzień dziecka gdzie nie tylko z wnukami, ale też z dziećmi z Przedszkola Samorządowego w Kowalach Oleckich przygotowali i przeprowadzili zajęcia i zabawy;

6. Rozwijanie zainteresowań kulturą i sztuką oraz aktywności twórczej osób starszych: uczestniczą w wystawach i wydarzeniach kulturalnych w tutejszym Domu Kultury, chodzą do kina,

Wszystko to przekonało seniorów, że ich rolą jest aktywne uczestnictwo we współczesnym świecie.

Tabela. XI.3. Ośrodki wsparcia w 2025 r.

	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodki wsparcia, w tym:	2	66	66
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	1	41	41
Klub Senior +	1	25	25

XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich jest placówką dziennego pobytu o charakterze lokalnym i ponadlokalnym; przeznaczoną dla 41 uczestników; w tym 6-cioro uczestników z niepełnosprawnością sprzężoną.

ŚDS jako ośrodek wsparcia dziennego w swojej bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając oparcia społecznego osobom pełnoletnim niepełnosprawnym psychicznie i intelektualnie w stopniu znacznym i umiarkowanym oraz dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, gdy jednocześnie występują inne sprzężone zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Celem Domu jest udzielanie osobom niepełnosprawnym kompleksowego wsparcia w zaspakajaniu potrzeb, rozwiązywaniu problemów i dążeniu do samorealizacji, rehabilitacji oraz integracji z lokalnym i ponadlokalnym środowiskiem.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kowalach Oleckich prowadzone są następujące treningi:

1) funkcjonowania w codziennym życiu:

- trening kulinarny,
- higieniczny, zaradności życiowej, dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening umiejętności praktycznych,
- trening ekonomiczny.

2) umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

- kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami; w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach i instytucjach kultury,
- nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych,
- kształtowanie umiejętności współpracy i komunikowania się, asertywności.

3) spędzania czasu wolnego:

- rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi i telewizyjnymi, internetem,
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych, wyjścia do kina, muzeum,
- organizowanie wycieczek krajoznawczych,
- zwiedzanie zabytków, zawody sportowe, występy i pokazy artystyczne, zajęcia muzyczne, taniec, biblioterapia

Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, które obejmuje:

- 1) wsparcie psychologiczne: systematyczne, indywidualne rozmowy z poszczególnymi uczestnikami, które służyły rozwiązywaniu bieżących problemów ; współpracy i współdziałania z innymi uczestnikami, eliminowania własnych napięć.
Do pracy indywidualnej należały również badania z użyciem narzędzi psychometrycznych służących diagnozie intelektu;

- 2) grupy wsparcia - zajęcia, które dają uczestnikom możliwość doświadczania: że nie jestem sam w przeżywaniu swoich uczuć, cierpienia i lęków, a także radości i wzlotów, że potrafię pomóc komuś innemu, dać mu wsparcie, podzielić się swoim doświadczeniem, że mogę podzielić się i ujawnić swoje cierpienie lub trudne doświadczenia z historii swojego życia;
- 3) spotkania grupowe prowadzone w mniejszych podgrupach. Tematyka zajęć dostosowana do możliwości psychofizycznych, potrzeb i ograniczeń uczestników oraz spotkania w ramach społeczności terapeutycznej, współprowadzenie społeczności;
- 4) wizyty domowe; konsultacje obejmujące członków rodziny uczestnika służące pomocy w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy członkami rodziny.

Realizujemy regularną pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, którą organizują: kierownik, psycholog lub pracownicy pierwszego kontaktu. Obejmuje ona pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wypełnianiu dokumentów, informowanie o prawach uprawnieniach do korzystania z pomocy instytucjonalnej, uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków i dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, współpraca z innymi instytucjami pomocowymi; urzędem pracy, stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, pomoc w otrzymaniu dofinansowania i realizacji turnusów rehabilitacyjnych.

Terapia zajęciowa odbywa się w salach zajęć:

- życia codziennego
- fizjoterapeutycznych i sportowych
- artystyczno – plastycznych
- kulinarnych
- technicznych i ogrodniczych
- informatycznych

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich dysponuje pomieszczeniami o łącznej powierzchni 740 m². Mamy przestronne, dobrze wyposażone sale zajęć oraz salę gimnastyczną wykorzystywaną do ćwiczeń i usprawniania ruchowego uczestników oraz organizowania imprez i uroczystości odbywających się w ŚDS.

W placówce organizowanych jest szereg imprez cyklicznych, które na stałe wpisały się do kalendarza imprez i uroczystości; Spotkanie opłatkowe w okresie poprzedzającym Święta Bożego Narodzenia, Śniadanie Wielkanocne, Przegląd poezji i prozy patriotycznej, Dzień Sąsiada, Światowy Dzień Dziergania w Miejsu Publicznym. Uczestniczymy w spotkaniach i uroczystościach organizowanych przez inne ŚDS-y. Sprzyja to integracji uczestników, poznaniu nowych osób i innych miejsc, przełamywaniu własnych ograniczeń zwłaszcza w występach scenicznych i zawodach sportowych.

W ramach zadania własnego gminy część uczestników domu korzysta z gotowych obiadów dla osób, którym taka pomoc została przyznana na podstawie decyzji administracyjnej. W 2025 roku było to 12 osób. Pozostali uczestnicy spożywają obiad przygotowany w ramach

treningu kulinarnego. Śniadanie jest przygotowywane podczas porannych zajęć kulinarnych wszystkim uczestnikom, obecnym w danym dniu.

ŚDS utrzymuje współpracę z różnymi instytucjami. Należą do nich: Urząd Gminy w Kowalach Oleckich, GOPS w Kowalach Oleckich, GCK w Kowalach Oleckich, Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, Szkoły Muzyczne w Olecku i Suwałkach, PUP w Olecku, KPP w Olecku, Caritas w Ełku oraz specjalistycznymi placówkami ochrony zdrowia, SPGOZ w Kowalach Oleckich, PCPR w Olecku. Utrzymujemy przyjacielskie stosunki z innymi domami, które działają na terenie województwa podlaskiego i warmińsko – mazurskiego.

XI. 12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i Gminy

Od stycznia 2017 r. rozpoczęto realizację nowego świadczenia – jednorazowego świadczenia *Za życiem*, w wysokości 4 000 PLN. Przysługuje ono matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ponadto w 2025r. r. GOPS realizował też zadania programu „Czyste Powietrze”, tj. wydawał zaświadczenia o dochodzie. W całym 2025 r. GOPS wydał 15 takich zaświadczeń. Ponadto GOPS w całym 2025r. realizował szereg pomocy dodatkowej, tj. pomoc Ukrainie na kwotę 6 126,80,00 zł.,. W 2025r. GOPS wydał 170 skierowań do pomocy żywnościowej z POPŻ. Poza tym GOPS korzystał z programu Senior+ na 2025r., Opieka 75+, programu Korpus Wsparcia Seniorów. Wyplacaliśmy wynagrodzenie dla kuratorów osób całkowicie i częściowo ubezwłasnowolnionych.

Poza tym pracownicy GOPS prowadzili również obsługę techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Do zespołu tego w 2025 roku wpłynęło 16 niebieskich kart z czego 9 kart zostało założonych przez Komendę Powiatową Policji w Olecku, 3 przez pracowników socjalnych GOPS w Kowalach Oleckich, 2 przez ośrodki zdrowia, a 1 przez ośrodek wsparcia. Ofiarami przemocy w 2 przypadkach byli mężczyźni. W 19 przypadkach ofiarami były dzieci. W 5 przypadkach ofiarami przemocy były kobiety.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kowalach Oleckich w 2025r. zbierał się 6 razy. W 2025 roku utworzonych zostało 47 grupy diagnostyczno-pomocowych.

Ponadto w 2025 roku GOPS współpracował z Fundacją Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku przy aktywizacji osób bezrobotnych chętnych do podnoszenia swoich umiejętności zawodowych, kwalifikacji, zmiany kwalifikacji, znalezieniu pracy bądź zmiany dotychczasowego zajęcia na bardziej korzystne warunki. Fundacja świadczyła usługi szkoleniowe, w tym: wsparcie psychologa, prawnika, doradcy zawodowego i innych trenerów, zapewniają płatne staże, pomagają znaleźć stałe zatrudnienie w ramach Centrum Integracji Społecznej. W sumie w 2025r. wydaliśmy 28 skierowań do CIS.

GOPS w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ośrodka, współpracuje z PUP w Olecku, szczególnie w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych.

W całym 2025 roku GOPS w Kowalach Oleckich wspierał i pomagał wszystkim osobom i rodzinom, które pomocy potrzebowały zgodnie z ich zapotrzebowaniem i możliwościami ośrodka. Zgodnie z kierunkiem polityki naszego Państwa, wiele uwagi i pracy włożyliśmy w pomoc seniorom. Przystąpiliśmy do programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program zakładał pomoc seniorom w wieku 65+ i osobom młodszym, którzy mają problemy w codziennym funkcjonowaniu z powodu posiadanej niepełnosprawności. W ramach ww. programu zakupiliśmy 22 abonamenty do realizacji teleopieki dla seniorów naszej gminy. Seniorzy 15 razy korzystali z opaski bezpieczeństwa.

W ramach programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 6 812,00 zł., które mogło być wydatkowane tylko i wyłącznie na obsługę związaną z realizacją działań programu, tj. zakup opasek bezpieczeństwa i abonamenty.

Na co dzień GOPS współpracuje też ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Kowalach Oleckich, do którego wydaje skierowania na pobyt oraz decyzje na dożywianie uczestników. Ściśle współpracujemy też z tutejszym ośrodkiem zdrowia, GCK, spółdzielniami mieszkaniowymi, lokalnymi parafiami, szkołami, przedszkolem oraz DPS- em „Zacisze”. Poza naszą gminą najczęściej współpracujemy z KPP w Olecku, PCPR, sądem, kuratorską służbą sądową, szpitalem, placówkami szkolnymi, poradniami, innymi ośrodkami pomocy, placówkami dla bezdomnych, noclegownią, urzędami gmin i miast.

XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

W 2025 roku SPGOZ w Kowalach Oleckich prowadził działalność na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na następujące rodzaje świadczeń zdrowotnych.

Podstawowa Opieka Zdrowotna

I. Świadczenia lekarza POZ:

realizuje 4 lekarzy POZ: w tym 3 rodzinnych. Jeden jest specjalistą chorób dzieci, dwóch specjalistów chorób wewnętrznych oraz lekarz radiodiagnostyk, który w ramach swojej umowy wykonuje badania USG w Ośrodku Zdrowia raz w tygodniu dla pacjentów ze skierowaniami od lekarzy pracujących w SPGOZ Kowale Oleckie.

Na dzień 31 grudnia aktywnych deklaracji do lekarzy POZ było 3.321 pacjentów. Dla których udzielono 26.587 porad.

Miejsca udzielania świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej:

- gabinet lekarza POZ: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00
- punkt pobrań: pobieranie materiału do badań poniedziałek – czwartek od 08.00 do 10:00, odbiór wyników po 14.00 dnia następnego)
- gabinet zabiegowy: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00

II. Świadczenia pielęgniarki POZ wykonują dwie pielęgniarki rodzinne, które opiekują się 3 474 pacjentami.

III. Świadczenia położnej POZ; wykonuje położna rodzinna do której złożono 1.746 deklaracji obejmujące populację kobiet, kobiet w ciąży, położnic i noworodków.

IV. Świadczenia zdrowotne z zakresu medycyny szkolnej: wykonuje higienistka szkolna środowiskowa we wszystkich szkołach na terenie Gminy Kowale Oleckie. Opiekuje się 505 uczniami.

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

I. Świadczenia zdrowotne w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w poradni położniczo ginekologicznej, w której udzielono 1.444 porad.

Rehabilitacja Lecznicza

I. Ambulatoryjne świadczenia rehabilitacyjne w gabinecie fizjoterapii leczniczej, w którym wykonano 3.985 wizyt.

Wynik finansowy SPGOZ Kowale Oleckie za 2025 rok, to zysk w wysokości 31.119,74 zł.

XI. 14. Programy profilaktyczne

Gmina na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku ma zadanie zapobiegać i prowadzić odpowiednią profilaktykę alkoholową i przeciwdziałać narkomanii, na którą przeznaczają się dochody z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 - 2025

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. W szczególności działania te obejmują :

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków ,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja w/w zadań stosownie do art. 4 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kowale Oleckie, uchwalanego przez Radę Gminy na lata 2022 – 2025. Program uwzględnia w swej konstrukcji cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021- 2025 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kowale Oleckie na lata 2017 – 2026 przyjętej Uchwałą Rady Gminy w Kowalach Oleckich Nr.RG.0007.234.2017 z dnia 21 grudnia 2017 r. W celu realizacji Gminnego programu Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wójt Gminy w oparciu o art. 4 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem głównym Komisji w 2025 roku było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy Kowale Oleckie, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Cel ten został zrealizowany poprzez :

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ofiar przemocy poprzez: współpraca z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia „PROGRES” w Olecku w celu zapewnienia dostępu do bezpłatnej i kompleksowej terapii uzależnienia i współuzależnienia (w 2025 roku przeprowadzono 14 h psychoterapii dla osób uzależnionych i 8 h psychoterapii dla osób współuzależnionych), współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, Społeczną Pomocą Prawną i Psychologiczną w ramach współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olecku oraz współpraca z Komendą Powiatową Policji w Olecku.
2. Prowadzono działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli oraz mieszkańców Gminy Kowale Oleckie poprzez działania: udział w Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Otwórz się na pomoc”, organizowano warsztaty profilaktyczno - terapeutyczne dla rodziców, nauczycieli i uczniów pn. „Cukierki”, „Wsparcie emocjonalne dzieci i młodzieży”, „Warsztaty kształtujące postawy antydyskryminacyjne”, „Bullying w szkole”, „Cyberprzemoc, a tradycyjna przemoc rówieśnicza”, „Depresja i problemy dzieci i młodzieży w szkole”. Prowadzono profilaktyczno - integracyjne działania poprzez zabawę i sport pośród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców pn. „Uzależnia mnie tylko sport i radość – profilaktyka poprzez sport i integracje międzypokoleniową”, „Otwarcia na zmiany - profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych”.
3. Podjęto działania zmierzające do poprawy stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych poprzez prowadzenie rozmów motywujących przez członków Komisji (14 osób), kierowanie na badania psychiatryczno – psychologiczne osób

nadużywających alkoholu (12 osób), kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (9 wniosków).

4. Organizowano pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia poprzez doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” oraz (prowadzono punkt Informacyjny – Konsultacyjny w, którym motywowano, informowano o instytucjach udzielających pomocy oraz formach pomocy, które mogą być świadczone członkom tych rodzin, a także udzielano pomocy w kierowaniu w sprawie przymusowego leczenia odwykowego. W 2025 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych brali udział w 15 grupach diagnostyczno – pomocowych ds. przeciwdziałania pomocy rodzinie przy procedurze NK) .

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Kowale Oleckie

Sposobem na zbadanie i określenie występujących problemów w danej zbiorowości jest Diagnoza Problemów Społecznych, która została przeprowadzona w 2025 roku. Jest ona pewnego rodzaju oceną aktualnego stanu rzeczy, która pozwala na identyfikację i opis zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie niezaspokojenia potrzeb danej społeczności. Niniejsza Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów z Gminy Kowale Oleckie. W badaniu wzięło udział 79 uczniów i 57 dorosłych mieszkańców. Celem Diagnozy problemów społecznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy), w odniesieniu do dorosłych mieszkańców gminy identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących: postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym, problemy bezrobocia i lokalnego rynku pracy, zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych, postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży i spożycia alkoholu. Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Kowale Oleckie wypełnili łącznie 79 kwestionariuszy ankiet. Poniżej przedstawiono strukturę badanej próby z podziałem na płeć. Dziewczynki stanowiły 60,8% próby badawczej, natomiast chłopcy wypełnili 39,2% kwestionariuszy. Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci w wieku 14-15 lat (45,6%), zaś 40,5% stanowiły osoby w wieku 12-13 lat. Najmniejszą grupę badawczą stanowili ankietowani mający 10-11 lat (13,9%).

PROBLEM ALKOHOLOWY

Jeden z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z terenu Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że 65,8% ankietowanych nigdy w życiu nie miało kontaktu z alkoholem, 16,5% respondentów spożywało go jednokrotnie, 10,1% badanych przyznaje, że piło alkohol kilka razy (do 10 razy), a 5,1% – wiele razy (powyżej 10), 2,5% uczniów deklaruje regularne spożywanie alkoholu (przynajmniej raz w tygodniu). Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół znajdujących się

w Gminie miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych badanych odpowiedzi, kontakt z alkoholem miało w tym okresie 11 osób (41,7%), spośród których 5 spożyło tego typu napoje 1-2 razy (18,5%), a po 3 uczniów sięgało po niego 3-4 razy oraz więcej niż 7 razy (po 11,1%).

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu, młodych mieszkańców zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, kontakt ze środkami psychoaktywnymi miało 6,4% badanych, wśród których 3,8% deklaruje zażywanie ich regularnie/codziennie, a po 1,3% sięgnęło po nie jednokrotnie oraz kilka razy (do 10 razy). Częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie, w tym okresie sięgnęły po nie 4 osoby, wśród których 2 zażywały tego typu substancje 5-7 razy (40,0%), a po 1 osobie 1-2 razy oraz więcej niż 7 razy (po 20,0%). Jak wynika z odpowiedzi, po 3 osoby zażywały marihuanę i dopalacze (po 60,0%), po 2 badanych sięgnęło po mefedron i inne substancje (po 40,0%), a 1 uczeń zażywał amfetaminę (20,0%). W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, szkodliwe oraz nielegalne substancje są dostępne w Gminie, w tym przede wszystkim alkohol, papierosy tradycyjne i e-papierosy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 35,4% młodych mieszkańców, a trudne dla 12,7%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 44,3% respondentów, a trudne dla 6,3%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 44,3% badanych, a trudny dla 10,1%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 17,7% uczniów, a trudne dla 15,2%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 22,8% ankietowanych, a trudne dla 13,9%.

PROBLEM PRZEMOCY

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących Gminę. Analizie poddane zostały kwestie związane z równo z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów wskazują, że 29,1% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (11 osób tj. 50,0%), 6 ankietowanych wskazało na rodziców (27,3%), po 4 osoby wskazały na rodzeństwo i inne osoby, wśród których wymieniono nieznajomych (po 18,2%). 2 badanych doznało przemocy ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły (9,1%), 1 osoba nie odpowiedziała na to pytanie. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej i fizycznej doznało po 8 badanych (po 50,0%),
- przemocy seksualnej doświadczyło 4 ankietowanych (25,0%),
- zaniedbania doświadczyło 2 badanych (12,5%).

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 27,8% ankietowanych. W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 32,9% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, natomiast zdaniem 27,8% osób takie zjawisko występuje kilka razy w tygodniu. 15,2% badanych twierdzi, że przemoc w szkole ma miejsce kilka razy w roku, w opinii 13,9% ankietowanych – kilka razy w miesiącu, natomiast zdaniem 10,1% taki problem nie występuje. Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. 21,5% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 11,4% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 5,1% badanych przyznało się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 12,7% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy Kowale Oleckie udział wzięło łącznie 57 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Kobiety uzupełniły łącznie 56,1% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni wypełnili pozostałe 43,9% ankiet. Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem ich wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (31,6%) oraz 26 - 35 lat (28,1%). W badaniu udział wzięli również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (17,5%), 56 - 65 lat (12,3%), a także osoby poniżej 25 roku życia oraz powyżej 65 lat (po 5,3%). Respondenci zostali zapytani również o wykształcenie. Jak wynika z ich deklaracji, 45,6% badanych legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym, a 24,6% – wyższym. 21,1% kwestionariuszy ankiet wypełnili mieszkańcy z wykształceniem zawodowym, a 5,3% zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym. 3,5% ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia podstawowego.

PROBLEM ALKOHOLOWY

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego, dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 35,1% ankietowanych, natomiast 17,5% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 3,5% badanych spożywa alkohol raz w miesiącu, a 19,3% – kilka razy w miesiącu. 12,3% respondentów podało, że pije alkohol raz w tygodniu, natomiast 8,8% – kilka razy w tygodniu. Ponadto 3,5% mieszkańców przyznało się do codziennego spożywania tego typu substancji. Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Prawie połowa z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy

nie zdarzyła im się taka sytuacja (18 osób, tj. 48,6%). Przeciwnie odpowiedziało 51,3% ankietowanych, z czego 6 osób zadeklarowało, że miało to miejsce 1 raz (16,2%), 5 respondentów – powyżej 10 razy (13,5%), z kolei po 4 badanych wskazało na częstotliwość 2-5 razy oraz 6-10 razy (po 10,8%).

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 21,1% respondentów, spośród których po 5,3% zażywało środki psychoaktywne jeden raz oraz robi to kilka razy w roku, po 3,5% robi to kilka razy w miesiącu, raz w tygodniu oraz kilka razy w tygodniu. Żaden z badanych nie wskazał odpowiedzi „raz w miesiącu” lub „codziennie”. Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 47,3% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 10,5% jedną osobę, 22,8% – kilka osób (do 10), 14,0% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 14,0% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 21,1% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 7,0% jedną osobę, 8,8% – kilka osób (do 10), 5,3% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast 15,8% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 24,6% badanych zna osoby, które dotyczy problem uzależnień behawioralnych, w tym: 12,3% – jedną osobę, 5,3% – kilka osób (do 10), a 7,0% – wiele osób (powyżej 10). 21,1% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

INNE UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE

Mieszkańcy Gminy udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności. Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 36,8% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 29,8% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 33,3% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 59,6% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

PROBLEM PRZEMOCY

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Kowale Oleckie. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 14,0% ankietowanych, spośród których 7,0% stwierdziło, iż zna kilka takich osób (do 10 osób), natomiast po 3,5% badanych zna jedną taką osobę lub wiele osób (powyżej 10 osób). Należy zauważyć, że 33,3% respondentów nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 52,6% ankietowanych. Zapytaliśmy respondentów również o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się im doświadczyć przemocy ze strony kogoś z domowników. 15,8% badanych przyznało się, że taka sytuacja miała miejsce. Wśród nich najwięcej osób doświadczyło przemocy ze strony partnera/partnerki (8,8%). Po 5,3% respondentów wskazało na męża/żonę oraz innych członków rodziny, a 3,5% osób wytypowało rodziców. Ważnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w Gminie Kowale Oleckie była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż 38,6% badanych jednoznacznie nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej, jednocześnie 40,4% badanych nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stosunku do badanej sprawy, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”. Ponadto 17,5% respondentów uważa, że istnieją sytuacje, kiedy kary fizyczne są konieczne, natomiast 3,5% respondentów uważa, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje, które posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych i profilaktycznych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy Kowale Oleckie, w tym jakości życia jej mieszkańców.

ROZDZIAŁ XII BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych

Na terenie gminy Kowale Oleckie działają n/w jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Kowalach Oleckich,
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Sokółkach,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Lakielach (ze względu na brak wymaganych przepisami odnowionych szkoleń przez jej członków, nie jest dysponowana przez PPSP w Olecku do akcji ratowniczo-gaśniczych).

Jednostka OSP Kowale Oleckie od 1995 roku włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Ponadto ujęta jest w Warmińsko - Mazurskiej Brygadzie Odwodowej.

Wyposażenie i wyszkolenie członków w OSP umożliwia podejmowanie działań ratowniczo-gaśniczych, ratownictwa technicznego i drogowego, działań poszukiwawczo-ratowniczych, ratownictwa wodnego, oraz ratownictwa medycznego. Jednostki wyposażone są w system DSP pozwalający na alarmowanie członków ze stanowiska kierowania PSP w Olecku oraz aplikację mobilną eRemiza.

Inwestycje i remonty strażnic:

Na obiektach strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych nie były prowadzone inwestycje oraz większe naprawy remontowe. W ramach bieżących wydatków realizowane były niezbędne zakupy dotyczące wyposażenia strażaka jak również wyposażenia technicznego i systemowego (m.in. wymiana ogumienia przedniego w dwóch samochodach OSP w Kowalach Oleckich). Natomiast w ramach zadania własnego Gminy (ze środków finansowych Funduszu Sołeckiego) zostało zakupione umundurowanie dla strażaków - ochotników OSP w Kowalach Oleckich w ilości 35 kompletów ubrań specjalnych typu NOMEX i koszarowych na kwotę 30 000,00 zł.

Wymieniono syrenę oraz system ostrzegania i alarmowania z analogowego na cyfrowy.

Szkolenia (w PSP)

W 2025 roku odbyły się: kurs podstawowy OSP, w którym uczestniczyło i ukończyło trzech strażaków ochotników: z OSP w Kowalach Oleckich – 2 osoby i OSP w Sokółkach – 1 osoba, szkolenie z zakresu „Ochrony ludności i obrony cywilnej dla kadry podmiotów ochrony ludności”. Ponadto 48 strażaków - ochotników (29 druhów OSP w Kowalach Oleckich i 19 druhów OSP Sokółki) ukończyło szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Tabela.XII.1. Stan organizacyjny i działania OSP

Nazwa OSP	Liczba członków			Prowadzone działania			
	Zwyczajnych	MDP	Uprawnionych do działania	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Falszywe alarmy	Razem
Kowale Oleckie	36	20	36	17	25	2	44
Sokółki	20	0	20	3	7	1	11
Lakiele	12	0	0	0	0	0	0

Tabela. XII.3.Wykaz sprzętu Pożarniczego w OSP

Rodzaj sprzętu	Nazwa sprzętu	Ilość sprzętu w jednostce OSP		
		Kowale Oleckie	Sokółki	Lakiele
Pojazdy	Mercedes-Benz Atego GBA 2,5/16	1	0	0
	Scania typ: 4x4 P360	1	0	0

	Iveco Daily	0	1	0
	Żuk A-06	0	0	1
Sprzęt silnikowy	Motopompa Tohatsu	1	0	0
	Pompa szlamowa	4	1	0
	Pompa pływająca Niagara	1	1	0
	Zestaw ratownictwa technicznego	1	1	0
	Pilarka do drewna	2	2	1
	Piła do betonu i stali	1	0	0
	Piła ratownicza	1	0	0
	Agregat prądotwórczy	3	1	0
Sprzęt specjalistyczny	Dron z kamerą termowizyjną	1	0	0

Jednostka OSP w Kowalach Oleckich w 2025 roku pozyskała sprzęt i wyposażenie jak niżej: namiot (pawilon), kominiarki, wiertarko-wkrętarke sztuk 1, zestaw kluczy w walizce – 2 sztuki, zbiornik brezentowy o poj. 2,5 m³, węże pożarnicze, widły, szpadle, szczotki, siekierę. Jednostka OSP w Sokółkach pozyskała umundurowanie – ubranie specjalne lekkie – 1 sztuka.

XII.2. Zarządzanie kryzysowe

W Gminie Kowale Oleckie funkcjonuje Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w składzie:

1. Przewodniczący Zespołu – Wójt Gminy Krzysztof Locman
2. Z-ca Przewodniczącego – Sekretarz Gminy Teresa Kołodzińska – Sieńko
3. Inspektor ds. ZK i Spraw obronnych – Zygmunt Marek Karbowski
4. p.o. Kierownika Referatu ds. Infrastruktury Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski
5. Referat IGKiM EDG – Inspektor Maciej Kozłowski
6. Referat IGKiM EDG – Podinspektor Patryk Truchan
7. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Kierownik - Joanna Kowalewska
8. Komendant Gminny OSP – Artur Brodowski
9. Informatyk – Wojciech Kacprzyk

Zespół raz w kwartale odbywał planowe posiedzenia, zaproszeni goście – przedstawiciele Straży Pożarnej i Policji z Olecka oraz dyrektorzy instytucji gminnych uczestniczyli w posiedzeniach osobiście, podczas których każdorazowo analizowano aktualną sytuację na obszarze gminy w różnych aspektach życia i funkcjonowania mieszkańców.

Poddawano ocenie możliwość wystąpienia lokalnych zagrożeń, jak również skuteczność zarządzania infrastrukturą gminną.

XII.3. Obrona cywilna

Szefem Obrony Cywilnej Gminy Kowale Oleckie jest Wójt Gminy. W celu zapewnienia uzyskania informacji o zagrożeniach oraz ostrzegania i alarmowania ludności w sytuacji ich wystąpienia, stworzono na terenie Gminy Kowale Oleckie:

1. System Wczesnego Ostrzegania (SWO) – funkcjonujący w czasie pokoju,
2. System Wykrywania i Alarmowania (SWA) – działający w stanie kryzysu i w czasie wojny.
3. Dokonano aktualizacja „Planu...” wprowadzenia ograniczeń w zakresie obrotu paliwami i zmniejszania zużycia paliw w województwie warmińsko – mazurskim, zgodnie z wytycznymi Ministra Gospodarki.
4. Dokonano aktualizacja zasad i trybu informowania o zdarzeniach kryzysowych występujących na terenie gminy
5. Dokonano aktualizacji danych teleadresowych oraz danych personalnych zaistniałych w kierownictwie jednostki lub w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację zadań zarządzania kryzysowego.
6. Przeprowadzenie treningu z zakresu obiegu informacji o sytuacji kryzysowej wraz z zadaniami dla poszczególnych elementów.
7. Uczestniczono w treningu wymiany informacji i prognozowania skażeń w sytuacjach niebezpiecznych zdarzeń CBRN.
8. Uczestniczono raz w tygodniu w sprawdzeniu działania Sieci Radiowej Wojewody Warmińsko - Mazurskiego na poziomie powiatu.

Działania w zakresie zamierzeń obronnych i działań pozamilitarnych Gminy Kowale Oleckie

1. Opracowano i przesłano do starostwa powiatowego w Olecku danych do Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Województwa Warmińsko - Mazurskiego za 2025 rok.
2. Dokonano planu operacyjnego funkcjonowania gminy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny (dot. części opisowej planu i załącznik C).
3. Współudział w aktualizacji danych na potrzeby centralnej bazy danych HNS oraz udział w przedsięwzięciach dot. realizacji zadań wynikających z obowiązku państwa – gospodarza.
4. Aktualizacja planu przygotowania i przemieszczenia GSK ze stałej siedziby do Zapasowego Miejsca Pracy
5. Sprawdzono gotowości działania systemu stałego dyżuru w gminie .
6. Prowadzono postępowania administracyjnych w sprawach świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony.
7. Opracowano zestawienie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony (przesłanie do wojewody)
8. Dokonano kontroli wykonywania zadań obronnych w dwóch jednostkach gminnych.

W 2025 roku zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniach 1 sierpnia o godz. 17.00 oraz 1 września o godz. 12.00 przeprowadzono treningi Wojewódzkiego Systemu Wykrywania Skazań i Alarmowania polegające na włączeniu wszystkich syren alarmowych na terenie Gminy Kowale Oleckie – odwołanie alarmu (ciągły dźwięk syreny w czasie jednej minuty). Do alarmowania wykorzystywane są syreny alarmowe w jednostkach OSP.

Działania w zakresie Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Gminy Kowale Oleckie.

1. Gmina nabyła obiekt magazynowy na cele OL i OC.
2. Przeprowadzono częściowy remont kupionego magazynu OL i OC.
3. W magazynie OL i OC zmontowano boksy magazynowe wraz z regałami.
4. Zakupiono w ramach wyposażenia magazynu OL i OC: wózek magazynowy, podnośnik do palet „PALECIĄK”, wózek do beczek.

XII. 4. Współpraca z policją.

Gmina Kowale Oleckie na bieżąco współpracowała z Komendą Powiatową Policji w Olecku przede wszystkim w obszarze wspólnych działań prewencyjnych na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej oraz w celu zapewnienie bezpieczeństwa oraz porządku publicznego na szczeblu lokalnym.

ROZDZIAŁ XIII MAJĄTEK I BUDŻET GMINY

XIII.1. Wykonanie budżetu

Polityka finansowa Gminy Kowale Oleckie realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy Kowale Oleckie, która określa źródła dochodów, kierunki wydatkowania środków oraz przychody i rozchody budżetu.

Wykonanie budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2025 roku (w zł):

Dochody wyniosły **58 889 647,64 zł**, a wydatki **59 891 953,50 zł**.

Budżet Gminy Kowale Oleckie w 2025 roku zamknął się na kwotę **1 002 305,86 zł**.

XIII.2. Dochody

Tabela.XIII.1. Wykonanie dochodów budżetowych Gminy Kowale Oleckie w 2025 roku wg źródeł powstania (w zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie dochodów za 2025 r. (w zł)	Udział w dochodach ogółem (w %)
I. Dochody własne (na wysokość których ma	9 520 590,61	16,16

wpływ Gmina)		
1. Podatki lokalne (od nieruchomości, od środków transportu, rolny i leśny)	5 073 123,23	8,62
2. Podatki pobierane przez urzędy skarbowe (od czynności cywilnoprawnych, od spadków i darowizn)	155 923,71	0,26
3. Dochody z mienia (m.in. najem i dzierżawa majątku, sprzedaż majątku)	273 317,95	0,46
4. Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i w obrocie hurtowym	134 109,83	0,22
5. Opłata za gospodarowanie odpadami	1 385 500,40	2,35
6. Inne dochody	2 498 615,49	4,25
II. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa: podatek dochodowy od osób prawnych	8 817 816,03	14,97
III. Subwencje	9 339 232,73	15,86
IV. Rezerwa na uzupełnienie dochodów jst	582 295,24	0,99
V. Dotacje	8 300 072,21	14,09
VI. Środki ze źródeł zagranicznych związane z realizacją programów unijnych	489 665,31	0,83
VII. Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	10 663 835,18	18,11
VIII. Środki z Funduszu Pomocowego o pomocy obywatelom Ukrainy	1 169,52	0,01
IX. Dofinansowanie na transport zbiorowy	3 466 722,15	5,89
X. Dofinansowanie z PROW	5 819 309,00	9,88
XI. Dofinansowanie na inwestycje (KPO, Ministerstwo Sportu)	1 888 939,66	3,21
Dochody ogółem	58 889 647,64	100,00

XIII. 3. Wydatki

Tabela. XIII.3. Wykonanie wydatków budżetowych Gminy Kowale Oleckie za 2025 rok wg działów klasyfikacji wydatków budżetowych (w zł)

Lp.	Nazwa działu klasyfikacji wydatków	Wykonanie wydatków za 2025 r. (w zł)	Udział w wydatkach ogółem (w %)
1.	Rolnictwo i łowiectwo	7 509 740,66	99,87
2.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6 434 233,83	96,89
3.	Transport i łączność	6 137 756,02	93,12
4.	Turystyka	90 717,44	99,61

5.	Gospodarka mieszkaniowa	31 511,97	44,51
6.	Działalność usługowa	433 601,44	90,69
7.	Administracja publiczna	5 665 369,14	94,91
8.	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	74 600,43	98,75
9.	Obrona narodowa	556 700,00	100,00
10.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	188 768,36	80,80
11.	Obsługa długu publicznego	239 052,29	91,59
12.	Różne rozliczenia	0,00	0,00
13.	Oświata i wychowanie	11 892 255,18	96,79
14.	Ochrona zdrowia	100 425,16	59,01
15.	Pomoc społeczna	5 127 626,27	99,35
16.	Edukacyjna opieka wychowawcza	90 590,00	87,70
17.	Rodzina	3 967 165,43	99,17
18.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 798 681,02	97,06
19.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 479 633,16	99,70
20.	Kultura fizyczna	1 073 525,70	98,81
Wydatki ogółem		59 891 953,50	96,60

Gmina ponosiła wydatki na realizację zadań, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Znaczną część środków - blisko 11,9 mln zł stanowiły wydatki na zadania oświatowo-wychowawcze. Największą część wydatków budżetowych stanowiły wydatki związane z różnymi formami i programami w zakresie pomocy społecznej. Wydatki na ten cel łącznie zamknęły się kwotą 9,1 mln zł. Na wydatki majątkowe Gmina przeznaczyła w 2025 roku blisko 22,9 mln zł.

Tabela. XIII.4. Wydatki i dochody na 1 mieszkańca w 2025 roku (w zł)

Dochody ogółem na 1 mieszkańca	13 174,42 zł
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	13 398,65 zł

* liczba mieszkańców w 2025 r. w Gminie Kowale Oleckie **4 470** osób

XII.4. Przychody i rozchody

Gmina Kowale Oleckie zaciągnęła pożyczkę z banku BGK na kwotę 2 000 000,00 zł. Przychody budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2025 roku wyniosły 8 773 870,74 zł. Na przychody złożyły się:

- pożyczki 6 331 463,57 zł,
- niewykorzystane środki pieniężne, których mowa w art. 217 ust.2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 1 154 275,71 zł,
- wolne środki w kwocie 1 288 131,46 zł.

Rozchody wiązały się przede wszystkim ze spłatą kredytów w wysokości 1 000 000,00 zł oraz zaciągnęła i spłaciła pożyczkę na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 4 331 463,57 zł.
Zadłużenie Gminy Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2025 roku wynosi 5 329 100,00 zł.

Zadania inwestycyjne w 2025 r. o łącznej wartości blisko 21,9 mln zł:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej na terenie Gminy Kowale Oleckie,
- Budowa i modernizacja systemu oczyszczania ścieków w Gminie Kowale Oleckie,
- Budowa otwartego zbiornika retencyjnego służącego gromadzeniu wód opadowych, roztopowych i powierzchniowych w miejscowości Kowale Oleckie,
- Budowa dwóch otwartych zbiorników retencyjnych służących gromadzeniu wód opadowych, roztopowych i powierzchniowych,
- Budowa stacji uzdatniania wody w Kowalach Oleckich,
- Modernizacja stacji uzdatniania wody w Stożnem,
- Budowa infrastruktury towarzyszącej – wiaty przystankowe z ulicznymi lampami solarnymi LED,
- Opracowanie dokumentacji na przebudowę odcinków ulic Osiedle Cegielnia i Wiejskiej w Kowalach Oleckich,
- Wykonanie dokumentacji projektowej na odcinek drogi Szarejki - Kiliany (o dł. 350m.),
- Zakup wiaty przystankowej ze śmietnikiem - FS Guzy,
- Przystanek autobusowy - FS Stacze,
- Zakup wiat przystankowych - FS Zawady Oleckie,
- Z bocianem przez EGO! - utworzenie subregionalnego szlaku rowerowego,
- Remont i modernizacja infrastruktury na plaży oraz miejsca rekreacji - FS Szwałk,
- Odnowa Cmentarza wojennego z I Wojny Światowej w Kowalach Oleckich,
- Zakup magazynu wraz z placem manewrowym,
- Adaptacja budynku i pomieszczeń na cele magazynowe,
- Zakup sprzętu i oprogramowania zwiększającego cyberbezpieczeństwo,
- Wymiana pieca centralnego ogrzewania w Przedszkolu Samorządowym w Kowalach Oleckich,
- Budowa Klubu Dziecięcego w Kowalach Oleckich,
- Budowa PSZOK wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Kowalach Oleckich,
- Jaśniej, bezpieczniej, taniej i ekologiczniej w Gminie Kowale Oleckie,
- Doposażenie działki rekreacyjnej (oświetlenie i utwardzenie wjazdu na działkę) - FS Czukty,
- Zakup lamp solarnych- msc Stożne - FS Stożne,
- Zakup lamp solarnych - FS Wężewo,
- Zakup i montaż lamp solarnych - FS Dorsze ,
- Zakup lamp solarnych - FS Stacze,
- Doposażenie i remont placu zabaw - FS Borkowiny,
- Budowa wiaty rekreacyjnej z wyposażeniem - FS Cicha Wólka,
- Doposażenie terenu rekreacyjno-wypoczynkowego - FS Czerwony Dwór,

- Remont terenu rekreacyjno - wypoczynkowego - FS Chełchy,
- Modernizacja placu zabaw i boiska - FS Drozdowo,
- Remont infrastruktury na terenie rekreacyjno-wypoczynkowym wraz ze zbiornikiem retencyjnym - FS Golubki,
- Doposażenie terenu rekreacyjno-wypoczynkowego i przestrzeni publicznej - FS Golubki,
- Odnowienie i doposażenie miejsca rekreacji - FS Golubie Wężewskie,
- Zakup altany w msc. Kilianki - FS Kiliany,
- Zakup tablic informacyjno-ogłoszeniowych - FS Kowale Oleckie,
- Zakup ławek - FS Kowale Oleckie,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym doposażenie placu zabaw i zakup tablicy informacyjnej - FS Monety,
- Budowa wiaty z utwardzeniem gruntu z oświetleniem i miejscem na ognisko - FS Rogówko,
- Ogrodzenie miejsca rekreacji wraz z doposażeniem - FS Szarejki,
- Odnowienie terenu rekreacji wiejskiej (zakup altany z wyposażeniem) - FS Szeszki,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Monetach,
- Doposażenie terenu rekreacji i placu zabaw oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej - FS Dorsze,
- Doposażenie terenu rekreacji - FS Bialskie Pole,
- Projekt świetlicy wiejskiej - FS Jabłonowo,
- Doposażenie świetlicy i terenu rekreacyjno - wypoczynkowego - FS Lakiele,
- Modernizacja kompleksu sportowego "Moje Boisko Orlik -2012" w Kowalach Oleckich,
- Budowa ogrodzenia - piłkochwytyw na boisku w Borkowinie - FS Borkowiny,
- Zakup sprzętu do pielęgnacji boiska sportowego - FS Stożne,
- Instalacja monitoringu i zasilania elektrycznego w strefie rekreacji - FS Sokółki,
- Ogrodzenie terenu rekreacji i wykonanie melioracji działki 144 w Sokółkach - FS Sokółki,
- Doposażenie placu zabaw - FS Kowale Oleckie.

Pomoc finansowa dla Starostwa Powiatowego w Olecku na dofinansowanie zadań inwestycyjnych w łącznej kwocie – 533 716,63 zł, z tego:

- „Odnowa nawierzchni drogi powiatowej nr 1790N na odcinku Pogorzel - Dorsze” – 231 260,52 zł,
- „Przebudowa mostu w zakresie wymiany nawierzchni z drewnianej na kompozytową na drodze Nr 1746N w msc. Czerwony Dwór” – 233 817,98 zł,
- „Przebudowa chodnika wraz z wyniesionym przejściem dla pieszych w miejscowości Stożne” – 68 638,13 zł.

Dotacja na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska – 20 000,00 zł.

Dotacja celowa na rzecz Rzymskokatolickiej Parafii „Remont zabytkowego Kościoła parafialnego p.w. Matki Bożej Różańcowej w Szarejkach” – 490 000,00 zł.

ROZDZIAŁ XV ZAKOŃCZENIE

Szanowni Państwo!

Rok 2025 był dla Gminy Kowale Oleckie równie pracowity jak poprzednie lata. Dotyczyło to zrealizowanych inwestycji jak i przygotowanych opracowań. Realizowane inwestycje to przede wszystkim przebudowa i budowa nowej infrastruktury poboru wody, poprawa stanu infrastruktury drogowej, transportu publicznego, infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, infrastruktury sportowej, infrastruktury oświetlenia ulicznego i obiektów sportowych, ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, doposażenia i rozwoju bazy oświatowej, doposażenia bazy obsługi mienia Gminy. Została opracowana i przyjęta Strategia Rozwoju Gminy na lata 2025-35. Rozpoczęliśmy budowę klubu dziecięcego. Gmina w 2025 roku nie tylko przeznaczała środki finansowe wyłącznie na własne inwestycje, ale partycypowała także w przedsięwzięciach inwestycyjnych z powiatem oleckim. Wśród nich były przede wszystkim przebudowy dróg.

Wojna na Ukrainie i sytuacja geopolityczna postawiła przed nami nowe wyzwania i zadania z zakresu budowania odporności społeczeństwa i obrony cywilnej. Zakupiliśmy i częściowo wyremontowaliśmy obiekt magazynowy oraz zakupiliśmy sprzęt do obsługi magazynu. Bezpieczeństwo publiczne, bezpieczeństwo i niezależność żywnościowa oraz energetyczna, jak również wzmacnianie systemu obronności naszego państwa wyznacza nowe kierunki potrzeb inwestycyjnych również i w naszym samorządzie.

Dane zawarte w raporcie wskazują na dalszy, stały rok do roku spadek liczby mieszkańców, który powodowany jest głównie spadkiem liczby urodzeń i utrzymującym się na dużym poziomie liczby zgonów. Sytuacja w oświacie gminnej nieznacznie się poprawiła ale nadal musimy dokładać wiele środków do utrzymania i funkcjonowania systemu, gdzie główną przyczyną jest niski wskaźnik liczby uczniów w oddziałach. W dalszym ciągu ceny usług oraz stale rosnące koszty utrzymania mienia Gminy i mienia jednostek organizacyjnych każą nam co roku zabezpieczać większe środki, co z kolei wpływa na wzrost cen usług kierowanych do naszych mieszkańców, w tym za zbieranie i wywóz odpadów, za dostawę wody i odbiór ścieków.

W zakresie budżetu Gminy, jak co roku dokonywaliśmy wielu zmian. Wszystkie zmiany budżetu były realne i planowane w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Wydatki dokonywane były w sposób racjonalny i celowy. Należy wskazać, że 2025 rok to czas intensywnej i efektywnej pracy prowadzącej do dalszego rozwoju Gminy i do poprawy jakości życia mieszkańców. Głównym celem na najbliższe lata jest dalsze kontynuowanie realizacji zadań publicznych na jak najwyższym poziomie. Wspólnym mianownikiem działań inwestycyjnych podejmowanych przez Gminę Kowale Oleckie, jest podnoszenie poziomu życia wszystkich mieszkańców przede wszystkim w obszarze infrastruktury drogowej, komunalnej, sportowo-rekreacyjnej, kulturalno-oświatowej oraz społecznej.

Zachęcam wszystkich zainteresowanych, do lektury niniejszego dokumentu i wypracowania własnej opinii na temat zmian jakie zaszły w naszej Gminie w 2025 roku.

Uwzględniając powyższe, zwracam się do Rady Gminy w Kowalach Oleckich o udzielenie wotum zaufania na podstawie art. 28aa ust. 9 ustawy o samorządzie gminnym.

Wójt Gminy Kowale Oleckie

Krzysztof Locman